

Naročnina mesečno 15 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska ledaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCLOVENE

Abbonamenti: Mese 15 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 641

Sovražni motorizirani oddelki odbiti v južni Libiji

Ob obalah Združenih držav so italijanske podmornice potopile 27.224 ton sovražnega ladjevja

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Proti nasprotnim motoriziranim oddelkom, ki so vdrl v južno Libijo so naši saharški oddelki izvedli takojšnji protinapad, jih prisilili k umiku in jim zadali izgube. Letalstvo, ki je navzlic slabim vremenskim razmeram odločno poseglo v boj, je zasledovalo in razpršilo sovražna jedra.

Skupine italijansko-nemških letal so izvedle rušilne polete na področju Tobruka: v bojih so bili sestreljeni trije »Curtiss«. Četrto sovražno letalo je sestrelila protiletalska obramba na nekem našem saharškem oporišču.

Malta je bila večkrat napadena; v pristanišču La Valletta so nemška letala zadela eno križarko, kjer je nastal velik ogenj.

Angleška letala so bombardirala Bengazi; škoda je neznatna; trije domačini so bili ranjeni.

Pri letalskem napadu na Palermo, omenjenem v večeršnjem vojnem poročilu, znaša število mrtvih med civilnim prebivalstvom 6 in število ranjenih 98, ki so skoraj vsi lažje ranjeni.

Naše podmornice, ki delujejo ob obalah Združenih držav, so potopile za 27.224 ton sovražnega ladjevja.

Nekje na bojišču, 4. marca. AS. Stefanijev dopisnik je bil sprejet pri kapitanu Mariniju, ki mu je popisal dogodivščine svojega torpednega letala, ki je zadelo sovražno križarko in nato v plemenih padlo v morje. Kapitan Marini je spustil torpedo na sovražno križarko, ki je bila zadeta še od drugega torpeda z nekega letala iz Marinijeve skupine. Kmalu nato sta ga napadla dva »Hurricane«. Dnes krilo njegovega letala je bilo zadeto in na letalu je nastal požar. En letalec je odprl vrata in skočil v morje. Edino njega pogrešajo. Kapitan Marini je obvladal letalo in pristal. V vodi se je požar zadušil. Angleška letala, ki bi lahko resila posadko, so se oddaljila. Brodolomci so bili v tem hujšem položaju, ker se je začelo nočiti. Toda nenkrat so zaslišali značilno brnenje Diesellovke motorja. Takoj so vedeli, da je to podmornica, ne pa čigava je. Posadka se je rešila v majhen gumijast čoln, ki se mu je kmalu približala podmornica in iz nje so se zaslišale nemške besede, ki so povzročile veliko veselje med brodolomci. Nemški tovariši so vse spravili v svojo podmornico in jih rešili.

Poveljnik oklepne divizije »Ariete« odlikovan

Rim, 4. marca. AS General Baldassare, prvi vojni poveljnik oklepne divizije »Ariete«, katero je sodeloval pri prvi zopetni zasedbi Cirenajke spomladi 1941 pod poveljstvom generala Rommela, je dobil odlikovanje sajovske vojaškega reda. Na predlog generala Rommela je general Baldassare dobil že nemško odlikovanje železnega križa.

Italijanska in japonska sodba o spremembi vrhovnega poveljstva v Nizozemski Indiji

Rim, 4. marca. AS. »Popolo di Roma« piše o generalu Wavellu, ki je zapustil Nizozemsko Indijo. Japonska grožnja, ki se iz Birme že usmerja na bogato Indijo, postaja vedno bolj nevarna za Anglijo. Na drugi strani pa tudi notranji položaj v Indiji za Angleže ni nič kaj zadovoljiv.

Agencija Reuter izrecno priznava, da je položaj kritičen. Anglija, ki so jo prepadli iz Tihega morja, išče zavetja v Indiji, toda ni gotovo, da bi se lahko tamkaj izvlekla iz cele vrste porazov. Verjetno je nasprotno, da bo Indija grob imperija, slonečega na zaslužjevanju in trgovskem izkoriščanju.

Tokio, 4. marca. AS. O spremembi vrhovnega poveljstva v Nizozemski Indiji so tukajšnji vojaški krogi mnenja, da je Wavell zapustil svoje mesto vrhovnega poveljnika združenih zaveznških sil v vzhodni Aziji in ga prepustil nekemu nizozemskemu generalu, ker sovražniki sil trojne zveze nimajo več upanja v uspešno obrambo Nizozemske Indije. Gre torej za tragično, tiho priznanje angleškega generala, ki je moral žalostno priznati, da ni bil kos svojih nalogi. Nizozemci so prepuščeni lastni usodi potem, ko so jih Angleži in Amerikanci z golimi obljubami potegnili v vojno na Tihem morju. Kar se tiče angleških in ameriških obljub za pomoč, so japonski krogi sprašujejo, kako so lahko poslali pomoč garnizijam na Wakeu, v Hongkongu in Singapurju kakor tudi v Manillo, ki so jo vsem prav tako obljubili.

Rim, 4. marca. AS. Znan govornik londonskega radia Frazer, je večerj razpravljaj o pomenu in o posledicah zamenjave vrhovnega poveljstva v holandski Indiji ter med drugim dejal: Vrhovno poveljstvo generala Wavella nad združenimi vojnimi silami je trajalo natančno dva meseca. Opustitev tega poveljstva

Boji na Javi se nadaljujejo

Bandosng bombardiran — Zveza med Batavijo in Bandoengom pretrgana - Nova japonska ofenziva v Birmaniji

Bangkok, 4. marca. AS. Japonci so pretrgali zvezo med dvema oddelkoma nizozemskih sil, ki se borijo na otoku Javi s tem, da so uničili železniško zvezo med Batavijo in Bandoengom.

Tokio, 4. marca. AS. Izvedelo se je, da je japonsko letalstvo napadlo in silovito bombardiralo Bandoeng navzlic odporu krajevnega nizozemskega letalstva.

Bangkok, 4. marca. AS. Ker je prestolnica holandske Batavija zelo izpostavljena napadom, je vlada prenesla svoj sedež v Bandoeng, kamor se je pred časom preselilo tudi že vrhovno poveljstvo.

Bern, 4. marca. AS. Poročila angleškega vira iz Rangona, naznanjajo, da so Japonci začeli novo ofenzivo proti Birmaniji blizu mesta Tungoe, ki leži 160 km od izliva reke Sittang.

Stockholm, 4. marca. AS. Londonski listi se v glavnem bavijo z indijskim vprašanjem. Kakor piše dopisnik lista »Allehand« iz Londona, so v Angliji že naredili križ čez Rangoon in so prav tako izgubili upanje, da bi se mogla sprčo zadnjih japonskih uspešnih izkrcanj Java še držati. Angleški vojaški krogi se boje, da bi Japonci iz Rangona napadli Indijo. V Londonu smatrajo, da je v posebni nevarnosti otočje Andamani in Ceylon.

Rim, 4. marca. AS. Uradna agencija iz Wellingtona poroča, da je vlada Nove Zelandije izdala odlok za ustanovitev posebnih bataljonov, sestavljenih iz Maorov, za narodno obrambo.

Bangkok, 4. marca. AS. Izvedelo se je, da se je Čangkajsk zopet vrnil na Kitajsko v Čungking.

Tokio, 4. marca. AS. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da so bile v pomorski bitki za Javo potopljene naslednje križarke: ameriška »Houston« (9000 ton), angleška »Exeter« (10.000 ton), avstralski križarki »Perth« (6800 ton) in »Hodart« (6900 ton) ter lahki holandski križarki »De Ouyter« in »Javac« (6500 ton). Poročilo dodaja, da je križarka, o kateri so poprej sporočili, da je »Houston« v resnici križarka »August« (9000 ton). Japonci pa so v tej bitki izgubili eno pobiralno min, ki se je potopila, en rušilec pa je bil lahno poškodovan.

Tokio, 4. marca. AS. Razen križark, katerih imena so bila že sporočena, je nasprotnik, kakor poroča japonsko vrhovno poveljstvo, izgubil v pomorski bitki za Javo še sedem podmornic, šest rušilcev, eno topničarko in pobiralca min, ki so bili vsi potopljeni, dva rušilca pa sta bila poškodovana. Po nadaljnjih ugotovitvah in po večeršnih poročilih sta se potopili še dve od ostalih križark, ki so bile hudo poškodovane.

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriško mornariško ministrstvo poroča, da so japonske vojne lad-

je bombardirale nekaj pristanišč na Filipinih in da so se japonski oddelki izkrcali s štirih parnikov, ki jih je spremljala križarka na jugozahodnem koncu filipinskega otoka Mindanao.

Bangkok, 4. marca. AS. Birmanski radio poroča, da so japonske oblasti zapovedale, naj se izselijo vsi Indijci iz mesta Chintagonga, kamor so se bili zatekli iz Birme. Ta ukrep naj bi bil izdan, da se prepreči med temi Indijci morebitni neredi, če bi Japonci napadli mesto.

Nizozemski vojni minister o vojni na Tihem morju

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriški listi prinašajo razgovor s holandskim zunanjim ministrom Van Kleffensom, ki je dejal:

»Zaveznike države bodo vojno izgubili, če se bodo dogodki na Tihem morju razvijali tako kakor zdaj. Izgubljeno ozemlje bo težko spet osvojiti, če se bo sovražnik močno vgnezdil v zasedenih postojankah, in bo treba žrtvovati veliko življenj, da ga bomo spet zasedli. Ne smemo sovražnikove moči podcenjevati. Ugotoviti moramo neprijetno resnico, da smo se vsi navadili soditi stvari z najzločnejšega sodišča.«

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriško mornariško ministrstvo poroča, da so japonske vojne lad-

je bombardirale nekaj pristanišč na Filipinih in da so se japonski oddelki izkrcali s štirih parnikov, ki jih je spremljala križarka na jugozahodnem koncu filipinskega otoka Mindanao.

Bangkok, 4. marca. AS. Birmanski radio poroča, da so japonske oblasti zapovedale, naj se izselijo vsi Indijci iz mesta Chintagonga, kamor so se bili zatekli iz Birme. Ta ukrep naj bi bil izdan, da se prepreči med temi Indijci morebitni neredi, če bi Japonci napadli mesto.

Nizozemski vojni minister o vojni na Tihem morju

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriški listi prinašajo razgovor s holandskim zunanjim ministrom Van Kleffensom, ki je dejal:

»Zaveznike države bodo vojno izgubili, če se bodo dogodki na Tihem morju razvijali tako kakor zdaj. Izgubljeno ozemlje bo težko spet osvojiti, če se bo sovražnik močno vgnezdil v zasedenih postojankah, in bo treba žrtvovati veliko življenj, da ga bomo spet zasedli. Ne smemo sovražnikove moči podcenjevati. Ugotoviti moramo neprijetno resnico, da smo se vsi navadili soditi stvari z najzločnejšega sodišča.«

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriško mornariško ministrstvo poroča, da so japonske vojne lad-

Ob smrti Vojvode Aosta

Rim, 4. marca. AS. Kraljevska Visokost vojvoda Aosta je umrl v Nairobiu v vojnem ujetništvu v torek, 3. marca in sicer po kratki, hudi bolezni.

Princ Amedeo Umberto Izabela Luigi Filippo Maria Giuseppe Giovanni vojvoda Aosta se je rodil v Turinu dne 21. oktobra 1898 očetu Emanuelu Filibertu in materi Heleni Francoski. Ko je bil 14 let star, je vstopil v vojaški kolegij Nunziatella in sicer je dve leti nato zahteval, da bi smel odpotovati na bojišče.

Junija leta 1915 je vstopil v vojsko kot prostovoljec in sicer v konjeniško baterijo na Carsu. Dne 7. maja 1916 je bil povišan za podporočnika. Vojskoval se je na Carsu, ob Isonzi, Val D'astico, pri Cengiu in se je zlasti odlikoval zaradi svojega junaštva in požrtvovalnosti in si je dosegel povišanje v kapitana zaradi zaslug na bojišču. Z odličnim nastopom na Monte Seiguzi si je pridobil odlikovanje bronzaste kolajne in je bil odlikovan v juniju 1917 s srebrno kolajno, ker je pri Hormadi kot poveljnik baterije prostovoljno izvedel nevarne in težke naloge. V bitki Vittorio Veneto je z drznim izvidniškim dejanjem pospešil napredovanje svojega armadnega zbora.

Ko je bil sklenjen mir, je sledil v letu 1919 svojemu velikemu stricu vojvodi Abruzzov v Somalijo. Ko je končal izpopolnitveni tečaj na vojaški akademiji v Turinu, je izvedel dolgo potovanje v belgijski Kongo, potoval je ob tajinstveni afriški reki in je prepotoval pokrajino ob ekvatorskih jezerih. Ko je bil povišan v majorja, je dobil poveljstvo maharističnega oddelka na sprednjih točkah Tripolitanije. V oktobru 1925 je obiskoval vojno šolo v Torinu. V letu 1926 je sprejel iz rok ministra za letalstvo izpričevalo pilota. Ko je bil leta 1927 v Milano deseti zemljepisni kongres, je imel na kongresu zelo ugodno sprejeto poročilo o svojih afriških potovanjih. Dne 5. novembra istega leta je poročil princeno Ano Heleno Mario Borbonsko in Orleansko, hčerko vojvode Guize in je imel dve hčerki: princeno Margerito in princeno Mario Kristino. S kolonialno vojsko se je udeležil važnih vojnih dejanj, ki so se zadnja opravljala v

Libiji za zavzetje notranjosti. Na čelu maharistične kolone v letu 1928 je uničil velike skupine upornikov v Sirti in v Fezanu. Pri Bir Tegrifu je njegovo junaštvo in pobuda doprinesla, da je bila dosežena bleščača zmaga.

Januarja leta 1931 je sodeloval pri zasedbi Cufre in sicer prostovoljno kot letalec in si je pridobil srebrno kolajno letalstva. Kot polkovnik je poveljeval 23. topniškemu polku Campagne, ki ga je zapustil 7. maja 1932, ko je bil premeščen k letalstvu in sicer s činom polkovnika »in spe« ter je bil imenovan za poveljnika 1. izvidniškega oddelka. Dne 1. maja 1934 je prešel v poveljstvo 4. oddelka lovskih letal. V februarju 1934 je bil povišan za brigadnega generala pri letalstvu in je bil imenovan za poveljnika 3. letalske brigade s sedežem v Goriziji. Ko je umrl njegov oče, je postal v zmislu Kraljevih pism z dne 11. decembra 1886 vojvoda Puglie, vojvoda Aosta. Dne 19. februarja 1936 je bil povišan za divizijskega letalskega generala in je bil imenovan za poveljnika 1. letalske divizije v Akvili in v Goriziji. Istega leta mu je bila podeljena srebrna kolajna za junaštvo, ker je iz plamenov gorečega letala rešil letalca.

Dne 10. septembra 1937 je predložil Duceju prvo knjigo zbirke »Italijanska Sahara«, ki je z dokazi razlagala uspehe metodičnega raziskovanja Fezzana v Zelenici Gat. To delo je opravljalo sedem raziskovalnih skupin in je to delo organizirala zemljepisna družba pod njegovim visokim vodstvom.

Dne 20. novembra istega leta je Kralj in Cesar na predlog Predsednika vlade imenoval vojvodo za Podkralja Etiopije. Dne 10. februarja 1940 je bil določen in dne 17. februarja 1941 imenovan za letalskega armadnega generala. Dne 11. februarja 1941 mu je bila podeljena vojaška kolajna dolгих letalskih prog. Ko je leta 1940 izbruhnila vojna, je prevzel vrhovno poveljstvo nad oboroženimi silami v Etiopiji in je med hudim bojem proti sovražnikovi premoči v sredstvih in v moštvu podal vzgled vrednega junaštva, ki je v skladu s slavnimi tradicijami njegove hiše. Njegovo junaštvo je bleščalo pri obrambi Amba Alagija, ko je to popisal v epični poslanici Duceju dne 19. maja 1941-XIX: »Ker je nemogoče oskrbovati in zdraviti številne ujetnike in ker se stalno slabša položaj in bil odpor z najhujšimi izgubami lahko trajal samo še malo časa, sem bil prisiljen, da sporočim sovražniku častno predajo. Moja zahteva je bila

sprejeta. V tej žalostni uri mi je v oporo gotovost, da sem storil, kar je bilo v človeškem oziru mogoče. Zapuščam poveljstvo in se vam Duce, ki ste mi v enem letu hudega boja vedno nudili pomoč Vašega soglasja in Vašega zaupanja, zahvaljujem. Vojna ni končana; v te dežele, ki so bile še enkrat napojene z italijansko krvjo za večjo veličino naše domovine, se bomo kmalu vrnili. — Amedeo di Savoia.«

Odgovor Duceja poveljniku, ki je hotel slediti usodi svojih, čet izraza vso hvaležno občudovanje Italije: »Da, Visokost, Vi in Vaši vojniki ste se junaško borili in vztrajali nad meje človeških zmognosti. Italijanski narod vam je sledil, Vas občuduje in deli Vašo trdno vero v bodočnost. Mussolini.«

Tolmač italijanskega ljudstva je bil tudi Nj. Vel. Kralj in Cesar z naslednjim brzojavom: »Kraljevska Visokost vojvoda Aosta: Živo naklonjenostjo in s ponosom občudovanja sem zasledoval Tvoje poveljstvo in vojaško delo. Podelil sem Ti zlato kolajno za vojaške zasluge, želeč v Tebi odlikovati tudi tiste, ki so, borč se po Tvojih navodilih, zaslužni za domovino. Viktor Emanuel.«

V tem je pomen zlate kolajne. Ona nam na nedvoumen način dokazuje lik vojaka in poveljnika ter ga z bleščečimi črkami uvrščuje v zgodovino: »Vrhovni poveljnik Oboroženih Sil v Italijanski Vzhodni Afriki je skozi 11 mesecev najtrših bojev, odtrgan od Matere Domovine, obdan od sovražnika, nadmočnega v orožju in po številu, potrdil že dokazano sposobnost modrega in junaškega poveljnika. Vnet letalec, neutrudljiv buditelj svojih, jih je vodil povsod, na zemlji, na morju in v zraku, v zmagovitih ofenzivah, spretni obrambe in je tako zapustil velike nasprotne sile. Oblegan in stiskan v Amba Alagiju je na čelu hrabrega krde la vztrajal nad meje človeške zmognosti v titanskem naporu, ki ga je občudoval celo sam sovražnik. Zvest nadaljevalec vojnih tradicij Savojskega rodu in čisti simbol rimske kreposti, Cesarje in Fašistične Italije. Italijanska Vzhodna Afrika, 10. junija 1940-XVII — 18. maja 1941-XVIII.

Vojvoda Aosta, ki se je udeležil z najčistejšo vero dogodkov, ki so privedle fašizem do oblasti, je vedno odkrito priznaval svojo privrženost k narodnemu gibanju in njegovemu Vodji, s katerim je bil povezan s čustvi osebnega prijateljstva. Italijansko ljudstvo, tako v sinjezelani uniformi kakor v črnih srajkah se klanja s ponosnim ganotjem spomenu tega velikega simbola slave in zmage.

Krvave sovjetske izgube

Sovražni konjeniški zbor uničen ob Doncu — Nemška letala so bombardirala postojanke ob Sueškem prekopu ter aleksandrijsko pristanišče

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 4. marca. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Sovjetske sile, oblegane v Sebastopolu, so bile pri poskusu predreti nemške postojanke, obkoljene in uničene. Sovražnik je imel velike krvave izgube, 940 ujetnikov, zajetih pa je bilo 16 tankov ter mnogo strojnih in metalcev granat. Na bojišču ob Doncu je sovražnik ponovil svoje brezuspešne napade. V protinapadih so gorski lovci, tanki in letalske sile pri vzglednem sodelovanju zbil en sovražni konjeniški zbor. Naši tanki so vdrl v umikajočim se sovražnikom in mu povzročili težke izgube.

Na raznih mestih srednjega in severnega oddelka vzhodnega bojišča so ostali sovražni napadi brez uspeha. Pri nekem krajevnem napadnem podvzetju je bil sovražnik vržen iz svojih postojank. Flandrijska legija SS je pri tem v srditih bojih zasedla 25 sovražnih bunkerjev.

2. in 3. marca je izgubil nasprotnik na vzhodnem bojišču skupno 75 tankov.

Pri spopadu med nemškimi in angleškimi hitrim čolni v Rokavskem prelivu je bil poškodovan sovražni hitri čoln z mnogimi zadetki.

V Severni Afriki so nemška letala v noči na 3. marec napadla naprave na pustinskem letališču El Kabrid vzhodno od velikega slanega jezera. Nastali so veliki požari in močne eksplozije v hangarjih, bencinskih skladiščih in drugih napravah na letališču. Več sovražnih letal je bilo zbitih na tleh.

V pretekli noči so bili bombardirani vojaški cilji v aleksandrijskem pristanišču.

Sovražnik je pretekle noči priletel v Nemški zaliv in je izgubil en bombnik.

Nadaljnji nočni napadi angleških bombnikov so bili usmerjeni na pariško področje. Francosko civilno prebivalstvo je imelo visoke izgube v mrtvih in ranjenih.

Skrb za šolstvo v novih italijanskih pokrajinah

Rim, 4. marca. AS. Revija »Critica Fascista« piše, da italijanske oblasti navzlic vojni, ki izčrpuje večino narodnih sil, posvečajo veliko pažnjo šolstvu v pokrajinah, ki so pred nedavnim prišle pod Italijo. Tako so v anektiranih pokrajinah v Albaniji, Ljubljanski pokrajini in v Mentonu zgra-

dili nove šole za zagotovitev razvoja šolstva in za dvig kulturne ravni v spoštovanju tradicije in jezikov teh krajev. Fašistični list piše, da gre za poseben rimski stil brez nasilja ali brutalnosti, ki daje živeti drugim, tudi naskromnejšim kulturam.

Z vsega sveta

Nemčija

Posebno sodišče v Feldkirchenu je obsodilo na smrt Anno Guttenberger, ker si je prilastila predmete, ki so določeni za bojovnike na vzhodnem bojišču.

Perzija

Člani rodbine perzijskega vladarja so odpotovali v Kairo. Ta odhod pa ni prostovoljen, ampak ga spravljajo v zvezo s sovražnim obnašanjem sovjetskih oblasti v Perziji. Sovjetski vojaški oddelki v Perziji se v zadnjih tednih ponašajo tako izzivalno in grozeče, da so perzijske oblasti smatrale za potrebno nasvetovati članom šahove družine, da naj odpotujejo v Egipt. Pristojni krogi v Teheranu menijo, da bodo sovjetske oblasti izdale nove ukrepe proti suverenosti in nedotakljivosti perzijske države.

Portugalska

Predsednik portugalske vlade Salazar je v spremstvu višjih častnikov obiskal obrambne naprave ob ustju reke Tajo. Te naprave so v zadnjem času močno okrepili. Pregledal je tudi neko tovarno za orožje.

Hrvatska

Izšla je prva številka tednika »Spremnost«. Na uvodnem mestu prinaša Poglavnikov članek o značilnosti Bosne.

Švedska

Na švedskem zelo primanjkuje premoga. Kurivo so začeli nabirati v gozdnatih delih države. Po gozdovih dela zdaj 80.000 delavcev. Na ta način so tudi nekoliko zmanjšali brezposelnost na švedskem.

Turčija

Požar, ki je v Carigradu zajel del vseučilišča, je imel zelo hude posledice. Dve poslopji velike zgodovinske vrednosti, ki sta bili last Abdula Aziza, sta popolnoma uničeni. Pogorela je tudi knjižnica, ki je imela mnogo dragocenih rokopisov. Med požarom so se posebno izkazali dijaki, ki so drzno skozi plamene reševali dragocene naprave.

Francija

Požar je v nedeljo razdejal cerkev v Penchoetu blizu Saint Nazairea. Po požaru so ugotovili, da so požigalec poprej izropali dragocenosti v cerkvi in svete hostije iz tabernaklja raztresli po tleh. Oltarji v cerkvi so vsi zgoreli. Pariški list »Paris-Soir« meni, da so požar zanetili španski anarhisti, ki so že nekaj časa bivali v bližini cerkve. Anarhisti so cerkev najprej izropali, nato pa zažgali.

Avstralija

Zelo velik odmev je izzvala v Avstraliji novica, da so avstralski vojaki v Palestini s strojnimi napadli angleške vojske, ki so hoteli preprečiti, da bi se avstralski vojaki v Haifi vkrcali na parnik in odšli v domovino.

Predpisi o uporabljanju bakrenih električnih vodnikov in železnega gradiva za električne naprave

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se izdajo ukrepi, ki uredijo in omejijo uporabo električnih vodnikov iz bakra in njegovih zlitin ter nosilcev in drugih železnih delov za električne naprave,

odreja:

Člen 1. Od dne, ko stopi ta naredba v veljavo, je prepovedana uporaba:

a) prevodnikov iz bakra in njegovih zlitin, golih ali izoliranih, na izolatorjih prostovodov za prenos in razdelitev električne energije kakršne koli napetosti in s kakršnim koli prerezom;

b) kablov iz bakra in njegovih zlitin, kakor koli izoliranih ali zaščitnih enojnih ali večžilnih, če je prerez enojnega vodnika ali posameznih vodnikov, iz katerih sestoji večžilni vodnik, nad 6 mm²;

c) prevodnikov in kablov iz bakra in njegovih zlitin katere koli vrste za notranje instalacije zavodov, delavnic in poslopij javnega ali zasebnega značaja, če je prerez enojnega prevodnika ali posameznih prevodnikov, iz katerih je sestavljen večžilni prevodnik, nad 6 mm²;

d) upogibnih in izoliranih prevodnikov in kablov iz bakra in njegovih zlitin s prerezom nad 6 mm² za vsakršno rabo, izven tiste, ki se uporabljajo v električnih strojih in aparatih;

e) golih prevodnikov iz bakra in njegovih zlitin, okroglih ali ploščatih ali profilnih za zvezo v električnih centralah, pomožnih centralah, celicah in ukoriščevalnih napravah vobče, s prerezom nad 6 mm²;

f) ozemljevalnih plošč in golih prevodnikov iz bakra in njegovih zlitin; prevodnikov iz bakra in njegovih zlitin za strelovode;

g) prevodnikov iz bakra in njegovih zlitin kakršne koli vrste za napeljava na že obstoječih drogih.

Za uporabo določb tega člena se računa kot prerez prevodnika prerez bakrenega prevodnika. Če je več vzporednih prevodnikov ali kablov, se računa kot prerez skupni prerez ene faze ali enega voda. Morebitne žice za poslugi in ničlovodi, ki spadajo k napeljavam ali večžilnemu kablju, se ne upoštevajo pri določitvi dopustnega prereza.

Člen 2. Prepovedi iz prednjega člena se ne uporabljajo:

na priključne vode in na potrebne nosilne in obešalne vrvi za električni pogon ter za prevozne in dvigalne stroje;

na zveze med tirnicami;

na prevodnike, ki se rabijo v električnih strojih in aparatih;

na električne instalacije v vozilih vobče;

na gole ali izolirane prevodnike do 6 mm² za lokalne priključke;

na porabnike električne energije, toda priključni vod ne sme biti daljši ko 50 m;

na potrebščine za popravila električnih napeljav in omrežij, obstoječih na dan uveljavitve te naredbe;

na spojke med aluminijem in bakrom;

na napeljave iz pristojnosti prometnega ministrstva in vojaških oblastev.

Člen 3. Od dne uveljavitve te naredbe dalje je prepovedana uporaba:

a) železnih ali jeklenih drogov (jamborov, stebrov) vseh vrst za prostovode za prenos in raz-

delitev električne sile s kakršno koli napetostjo, ki ne presega 70 KW;

b) železnih in jeklenih drogov vseh vrst za transformatorske postaje ter za razvodne naprave na prostem;

c) litoželeznih, železnih ali jeklenih svetilnikov in nosilcev vseh vrst za zunanjo razsvetljavo;

d) železnih ali jeklenih ogrodij vseh vrst za namestitve napeljav in aparatov visoke napetosti v notranjosti električnih central in pomožnih central, pri katerih je instalirana jakost višja ko 500 KW;

e) pločevinastih ali litoželeznih plošč za pokritje kanalov v električnih centralah in pomožnih centralah v notranjosti kakor tudi zunaj.

Člen 4. Prepovedi iz člena 3. se ne uporabljajo: na križišču ali druge posamezne točke prostovodov in naprav iz odstavkov a) in c). Potrebni drogovi za taka križišča in take točke pa morajo ustrezati posebnim zahtevam glede višine, obremenitve in oblike;

na železne in jeklene podstavke in izolatorske nosilce, včevši take, ki se nastavijo na drogeve iz odstavkov a) in c); na železne ali jeklene cevne nosilce, ki se pritrdijo na poslopja in železobetonske podstavke za lesene drogeve;

na zameno ali ojačitve že obstoječih železnih jamborov;

na drogeve iz odstavka a), dobljene od napeljav in omrežij, obstoječih na dan uveljavitve te naredbe in ki se znova kot takšni uporabijo.

V primerih iz odstavkov a), b) in c) je dovoljena uporaba železobetona, če je armiran s jeklom lomne trdnosti ne pod 60 kg/mm² in če so železobetonski drogovi in pripadajoči deli izdelani na centrifugalni ali vibracijski način.

V primerih iz odstavkov d) in e) je dovoljena uporaba železobetona, ki je napravljen izven ali v zgradbi ter je kakor koli armiran s železom ali jeklom.

Člen 5. Na obrazloženo prošnjo prizadetih strank, naslovljeno na tehnični oddelček Visokega komisariata, se smejo dovoliti izjeme od prepovedi iz prednjih členov za dela, ki se dokončujejo ali ki ustrezajo posebnim zahtevam javne koristi ali pri katerih so izredne tehnične zahteve ali gre za nujnost ali vezanost po načrtu, ali pa da se uporabijo določene zaloge.

Izjeme od prepovedi iz odstavka a) člena 3. so dopustne v tistih primerih, ko ni za drogeve iz jeklene pločevine, iz jeklenih profilov ali cevi potrebna večja množina železa nego za železobetone.

Člen 6. Za ugotavljanje kršitev te naredbe so poleg uradnikov in organov javne varnosti poklicani tudi tehnični organi Visokega komisariata, ki smejo določiti takojšnje ustavitve del in zaseči uporabljeno gradivo.

Člen 7. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo upravno po postopku, določenem v naredbi z dne 26. januarja 1942-XX št. 8, z zaporom do dveh

mesecev ali v denarju do 5000 lir. Odredi se za premla zaseženega gradiva.

Člen 8. Od dne objave te naredbe pa do dneva, ko stopi v veljavo, morajo občinske uprave in druge samouprave poskrbeti, da se spremenijo zadevni dobavni pogoji za električne vodnike, nosilce in druge železne konstrukcije za električne naprave skladno s predpisi te naredbe.

Člen 9. Ta naredba stopi v veljavo dva meseca po objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 21. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Proračun trgovinske in industrijske zbornice v Ljubljani za l. 1942

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podstavi št. 32. uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah z dne 3. avgusta 1932 (Sl. list št. 581-69-1932) odobril proračun Trgovske in industrijske zbornice v Ljubljani za poslovno leto 1942 s preliniranimi dohodki v znesku . . . L. 1.301.702.— ter izdatki v znesku . . . L. 1.300.102.—

torej s presežkom . . . L. 1.600.—

Hkrati je na podstavi št. 1. točka 6. zakon z dne 2. julija 1930 (Sl. list št. 100-19-1930) odobril, da se v kritje potrebščin Trgovske in industrijske zbornice v poslovnem letu 1942. odmerja in pobira:

1. 10% (deset odstotna) doklada od osnovnega davka pridobine in družbenega davka z naslednjimi spremembami:

Davkoplačevalci, ki plačujejo fiksno odmerjeno pridobino, morajo plačevati Zbornici letno davščino v znesku 18 lir ali pa mesečno po 1.50 lire.

Obrati, zavezani plačevanju doklade za Zbornico (izvenšči male obrtnike, plačujoče fiksno odmerjeno pridobino), ki bi plačevali samo toliko pridobine, da bi znašala 10% na zbornična doklada manj nego 20 lir, morajo plačati Zbornici letno davščino v znesku 20 lir.

2. 10% na (deset odstotna) doklada od 50 odstotnega minimalnega družbenega davka po drugem odstavku čl. 86 zakona o neposrednih davkih. Ta znesek ne sme biti večji od 100 lir.

Prispevke odmerjajo in pobirajo na podlagi št. 7. zakona o odmerjanju in pobiranju zborničnih doklad pristojna davčna oblast. Predpisane doklade za Trgovsko in industrijsko zbornico so zbornični člani dolžni plačevati v tistih rokih kakor davke, ki tvorijo podlago za njih predpis.

Poleg gornjih davščin je Zbornica upravičena pobirati razne takse, katerih višina se odloži s posebno odločbo.

Ljubljana, dne 8. februarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Gospodarstvo

Ustanovitev družbe za proizvodnjo metana itd. Pretekli mesec so bile v Rimu končane priprave za ustanovitev posebne družbe nacionalnega značaja, ki bo raziskovala najdišča metana in razdeljevala dobljene proizvode.

Prijava oblačilnih predmetov. — Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine poziva vse one trgovce, ki so imeli dne 30. septembra o. d. 1941 v zalogi tekstilno blago, oblačila in obuvene in ki še niso trgovsko-industrijski zbornici predložile prijave o točkah e stanjem dne 30. novembra 1941, da pošljejo Zbornici najkasneje do 6. marca t. l. točno izpolnjene prijave na predpisanih tiskovinah (za tkanine, konfekcijo, pletenine in obuvene posebej v treh izvodih). Prizadete trgovce se ponovno opozarjajo, da je rok za vložitev teh prijav že davno potekel in je v njihovem lastnem interesu, da se izognejo neprilikom, da takoj dostavijo Zbornici točno izpolnjene prijave inventarja.

Iz trgovskega registra. Pri tvrdki »Gorenja vas«, premogokopna družba z om. zavezo na Mirni, je bilo vpisano zvišanje osnovne glavnice od 50 tisoč na 300 tisoč ali 114 tisoč lir, od česar znaša stvarna vloga 7.600 lir, v gotovini vplačanih pa je 106.400 lir. Namesto dosedanjega poslovođa Rudolfa Goloba je vpisan novi poslovođa Bulc Franjo. — Pri tvrdki Steh in Drobnič, lesna industrija in parni mlin Videm-Dobropolje, javna trgovska družba, je bil izbrisan izstopišči družabnik Steh Ivan in se nova tvrdka glasi: Drobnič Ivan, lesna industrija in mlin, Podgorica.

Iz zadružnega registra. V zadružni register je bila vpisana Osrednja zadruga za dr. državnih uslužbencev v Ljubljanski pokrajini z om. zavezo, Ljubljana; člani uprave: Kleber Emil, inž. Otahal Josip, Luschitzky Josip, Jeras Ernest, Cvetko Fr., Gorkič Franc in Cerček Srečko. — Pri Mlekarski zadrugi z om. javstvom v St. Lovrencu sta bila izbrisana člana uprave Oblak Anton in Puntar Hedvika, vpisana pa Korpar Ignac in Princ Alojz.

Državni blagajniški zapiski na Hrvaškem. Kot znano so bili na Hrvaškem dne 1. decembra lani izdani prvi blagajniški zapiski za vsoto 2067 milij. kun in je bila obrestna mera

prvotno določena na 2% za prve tri mesece, sedaj pa je finančni minister v Zagrebu izdal odlok, po katerem se obrestna mera zvišuje na 2,5%.

Povišanje osebnih tarif na hrvaških železnicah. Iz Zagreba poročajo, da so s 1. marcem zvišale hrvaške državne železnice potniško tarifo za okoli 50%, tako da stane sedaj kilometer vožnje v tretjem razredu 1 kuno.

Glavni proizvodi Holandske Indije so naslednji, obenem pa navajamo tudi odstotek v primeri z vsjo svetovno proizvodnjo v oklepajih: kina-skorja 11.000 ton (89,6%), kapok 16.000 ton (63,6%), cin 21.000 ton (14%), tobak 49.000 ton (8,1%), poper 55.000 ton (84,8%), kava 69.000 ton (3,9%), čaj 72.000 ton (17,2%), tekstilne snovi 90.000 ton (17,8%), palmovo olje 221.000 ton (44,3%), kavčuk 305.000 ton (33,33%), kopa 590.000 ton (29,2%), sladkor 1.078.000 ton (9,3%) in petrolej 7.394.000 ton (2,6%).

Madžari hočejo pridobivati kavčuk. Iz Budimpešte poročajo, da na Madžarskem proučujejo vprašanje kultiviranja rastline, ki je podobna kavčukovi in ki daje isto surovino za gumo. Računajo, da bo mogoče iz nove snovi napraviti 1 kg kavčuka iz vsakega stota. Rastlino nameravajo prenesti iz Ukrajine.

Zlati zaklad Zedinjenih držav je znašal s koncem lanskega leta 23 milijard dolarjev, dočim cenijo, da znaša zlati zaklad na svetu 29 milijard dolarjev. Dotok zlata je znašal lani 800 milj. dolarjev, kar je najmanjši dotok, odkar se je začela voditi statistika. V prejšnjem letu 1940 je prišlo zlata v Zedinjene države za 4 milijarde dolarjev.

Srbska zunanja trgovina. Nemška zasedbena oblast v Srbiji se trudi vključiti Srbijo v srednjeevropsko trgovino. Predvsem gre za obnovo trgovinskih stikov z Italijo, Madžarsko in Slovaško. Srbija uvaža predvsem industrijske izdelke, dočim ponuja za izvoz surove kože in posušene češplje.

Proizvodnja modre galice na Hrvaškem. Na Hrvaškem nameravajo ustanoviti v Rumi tvornico modre galice z mesečno proizvodnjo 50 ton. Dosedaj je bila Hrvaška, kjer je znano vinogradništvo, navezana na uvoz modre galice iz inozemstva v celoti.

Zmanjšanje vlog pri angleških velebankah. Po londonskih poročilih se je stanje vlog pri 11 londonskih klirirskih zavodih v januarju letos zmanjšalo za 107 milj. funtov. Zmanjšanje je nastopilo zaradi vpisa novovpeljanih davčnih bonov.

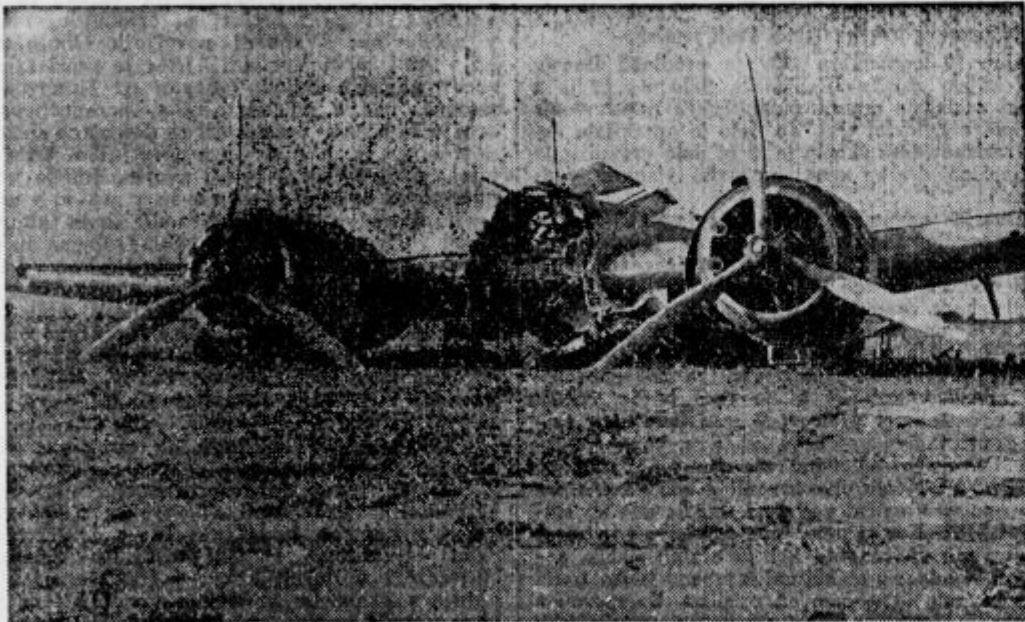
Anglija je zaplenila kanadske vrednostne papirje. Angleška vlada je odvzela vsem svojim državljanom kanadske državne in železniške papirje v znesku 300 milj. dolarjev. Ti papirji bodo služili za kritje angleških nakupov v Kanadi. Po izvedbi te transakcije bo Kanada odplačala nad 60% svojih predvojnih dolgov v Angliji.

Pomladna setev v Bolgariji. Bolgarski ministrski svet je ustanovil poseben generalni komisariat za pomladno kmetijsko delo v Bolgariji. Naloga tega komisariata je poskrbeti, da bodo obdelane vse površine kmetijske zemlje.

Zlati zaklad Romunske narodne banke se je lani povečal za 3.273 kg iz domače proizvodnje zlata.

Racioniranje cementa v Švici. Zaradi pomanjkanja premoga se je proizvodnja cementa v Švici zelo zmanjšala in je zaradi tega bilo potrebno uvesti racioniranje potrošnje. Manjka pa tudi drugega gradbenega materiala.

Zaplenitev zaloga aluminija v Zedinjenih državah. Odbor za vojno proizvodnjo je zaplenil vse zaloge aluminija v Zedinjenih državah, dokler ne bodo prišli predpisi o racioniranju, se more aluminij porabljati samo za vojno industrijo.

Angleško letalo, zbito na tla v severni Afriki

Proces v Rimu

Rim, 4. marca. AS. Pri včerajšnji razpravi proti krivcem francoskega zloma je bil zaslišan general Gamelin. Gamelin je prebral samo kratko pismeno izjavo in z njo potrdil, da ne misli prenehati s svojim trmastim molkom. Od tega neupravičljivega sklepa ga niso mogla odvrti niti številna predsednikova prigovarjanja.

V Ameriki že štedijo z obleko

Rim, 4. marca. AS. Po poročilih iz New Yorka bo od 30. marca v vseh ameriških zveznih državah odpravljena navada imeti dva para hlač k vsaki obleki. Hlače ne bodo smele biti spodaj obrobljene, siti ne bodo smele imeti prevelikega števila žepov, trebodo brez telovnikov. Zimski plašči bodo mnogo krajši.

Črna borza v Londonu

Rim, 4. marca. AK. Iz Londona poročajo, da se je doslej moralo zagovarjati pred sodiščem že 40.000 črnoborzijsancev in drugih kontrabandarjev zaradi nedovoljenega trgovanja z živilskimi potrebščinami.

Stotisoč japonskih družin se preseli na Sumatro

Tokio, 4. marca. AS. V Tokiu so ustanovili društvo »Sumatra«. Namen društva je, poslati na Sumatro 100.000 japonskih družin. Predsednik društva je lastnik dnevnika »Hochi« in razni drugi japonski državljani, ki so že živeli na Sumatri in dobro poznajo Nizozemsko Indijo.

Ameriški rušilec potopljen

Buenos Aires, 4. marca. AS. Ameriško mornariško ministrstvo sporoča, da je bil v Atlantskem morju potopljen ameriški rušilec »Jacob Jones«.

Bivši predsednik južnoafriške republike zoper demokracijo

Laurenco Marlies, 4. marca. AS. Strahovlada generala Smutsa v Južni Afriki zavzema čedalje večji obseg. V Transvaalu so spet zaprli 60 ljudi. Rensand, vodja nacionalističnega burskega gibanja, je močno ugovarjal takemu ravnanju vlade in izjavil, da ravnajo z aretiranimi slabše kakor z navadnimi zločinci in da jim ni dovoljena niti najbolj osnovna pravica, da bi se mogli braniti proti takim metodam GPU. Jasno je, je dostavil Rensand, da se je južnoafriška vlada že nekaj naučila od svojega novega zaveznika Stalina.

Berlin, 4. marca. AS. Bivši predsednik Južnoafriške zveze general Hertzog je v južnoafriškem dnevniku »Vaderland« objavil odprto pismo, namenjeno Afrikanecem. V tem pismu popisuje velik napredek, ki ga je bursko ljudstvo doseglo od leta 1924 naprej tako v kulturnem življenju kakor tudi v državni zrelosti, zlasti pa še v notranjem in zunanjem političnem redu. Danes pa, komaj dve leti po Smutsovi vladi, ni ostala niti senca več tega napredka.

Nato general Hertzog prikazuje vzroke, ki so privedli do takega propada. Navaja za vzrok dvojce dejstev, ki jih označuje za smrtno sovražnike afrikanstva. Prvo dejstvo izvira iz trmatega namena, da bi deželo navezali na britansko cesarstvo; to politiko sta uporabljala Smuts in bivši angleški minister Stallard, vodja stranke dominionov, da bi deželo brezpogojno podvrgla angleški politiki. To Smutsovo in Stallardovo vladjo lahko primerjamo z vladjo Botho in Smutsovo v letih 1914—1918, prvi general Hertzog.

Kot drugi vzrok pa navaja Hertzog »trgovce v stranki, ki iščejo v njej časti in koristi.« Oblast sebičev, ki izkoriščajo politične stranke, je sedaj največja sramota v politiki južnoafriške stranke. Če se bursko ljudstvo ne bo prebudilo o pravem času — nadaljuje general — bo to dovedlo do njegovega poloma. Francija in druge dežele bi lahko bile za zgled. Clankar nadaljuje dobesedno:

Ura bije, ko je treba popraviti s takimi smešnimi zadevami kakor je toliko opevana nezmožni-

Zavod sv. Stanislava in njegovi dijaki

Zavod je nastanjen v novem bogoslovju pri sv. Krištofu

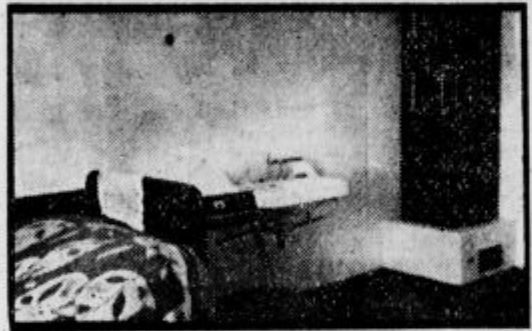

Učilnica zavoda v novem bogoslovju. Šest do osem zavodarev pred kupi šolskih knjig. Pri njih je prefekt g. J. Vodopivec.

Ena najbolj mogočnih zamisli, ki jih je pokojni vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič kot nadpastir ljubljanske škofije v svojem uspešnem življenju izpeljal, je brez dvoma škofijska gimnazija — zavod sv. Stanislava, ki je že leta 1905, prvič odprl vrata naši učeči se mladini. Škof Jeglič je hotel z ustanovitvijo škofijske gimnazije omogočiti, da bi lahko obiskovala srednje šole tudi siromašna, a nadarjena kmečka mladina. Ves čas svojega obstoja je zavod služil temu lepemu namenu in hkrati vzgajal v velikem številu duhovniških naraščaj. Saj je znano, da se je vedno vsako leto precejšen del zavodarevih obiturnikov posvetil bogoslovnim študijem, medtem ko so ostali, ki so se večinoma posvetili vseučiliškemu študiju, kasneje v poklicnem življenju zastopali tudi z delom in javnih in zasebnih poklicnih katoliških načela.

Letošnje šolsko leto je zavod sv. Stanislava dobil nove prostore v Ljubljani. Že pred leti so začeli graditi pri sv. Krištofu veliko in mogočno poslopje za novo bogoslovje in lani je bila zgradba v glavnem dograjena. Kakor znano, je novo poslopje bogoslovja zidano v krogu. Dosedaj sta bili dograjeni le nekako dve tretjini vsega kroga. Naslednje gradbeno obdobje bo krog zaključilo. Dvonnadstropna stavba ima v krožnem traktu sobe z okni na zunanjo stran, medtem ko gledajo hodniki krog in krog na dvorišče. Mesto velikih dvoran, skupnih spalnic in velikih skupnih prostorov so v poslopju zgrajene le manjše stanovanjske sobe, namenjene kvečjemu trem prebivalcem. Okrog sto takih sobic z vsemi drugimi pritliklinami je lani na jesen prevzela škofijska gimnazija za svoje gojence.

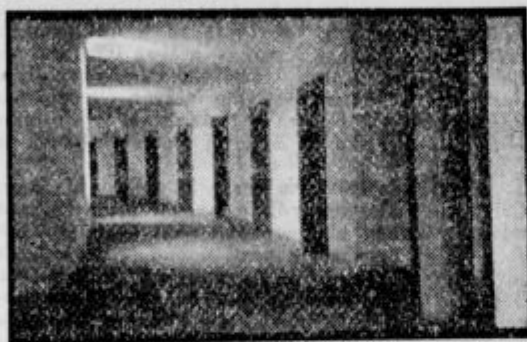
Vse številne nekdanje zavodare bo gotovo zanimalo, kako si je škofijska gimnazija uredila delo in življenje v novih sodobnih prostorih. Zavod ima vsega skupaj 142 gojencev, ki spijo v ličnih spalnica, ki jih ogreva izredna domačnost. V vsaki sobi, ki je lepo opremljena s tekočo vodo, so po tri postelje in lončena peč, kar je značilno, če upoštevamo, da navadno v tako velikih zgradbah vedno prevladujejo le centralne kurjave.

Pogled po spalnici, kjer so vsega skupaj 3 postelje.

Učilnice so prav tako majhne sobe, v katerih je za mizami šest do osem učencev. Prefekti nadzorujejo učence v raznih sobah in lepo je videti, kako si »dečki« po sobah radi pomagajo med seboj. Prav zato so šolski uspehi še tem lepši. Dnevni red, ki je ostal zvest starim načelom, je sedaj takšen: Ob šestih vstajajo, po maši in zajtrku se začnejo ob tričetrt na osem do desetih učenje, sledi ura oddiha in nato še ura študija. Po kosilu je odhod v šolo. Zavodari hodijo k pouku v uršulin-

ske gimnazijo, ki je ljubeznivo odstopila v popoldnevnih učilnice škofijski gimnaziji. Po šoli prihajajo zopet ob šestih ali pol sedmih domov, nakar je ob tričetrt na sedem večerja in nato še ura študija. Ob devetih pa je po pridnem delu počitek že dobrodošel.

Krožni hodnik, ki vodi ob spalnica in učilnicah.

V marcu nas čaka obilo gospodarskega dela

To zlasti tembolj, ker nam je vreme v februarju ves čas nagajalo

V sadovnjaku. Mesec marec je za sadjarja najvažnejši, saj ako zamudi dela, določena za ta mesec, jih ne more ekoi vse leto nadoknaditi. Vse, kar smo povedali za mesec februar, velja tudi za marec. Do konca meseca mora biti dreve očiščeno in obrezano. Ozeblina, ki so nastale na mladem drevju, izrežemo in sicer toliko, da odstranimo vse ozebel lub prav do zdravega, rano pa zamažemo s cepilno smolo.

Pri čiščenju se večkrat primeri, da moramo odžagati debelejšo vejo. Delo opravimo skrbno in pravilno, da ne ostanejo štrclji. Tudi zalomiti se veja ne sme. Večje rane pri starejšem drevju obreži z nožem vsaj okoli lubja, nato pa jo zamaži s cepilno smolo. Manjše rane (—5 cm) pa samo obreži, da se hitreje celijo.

Maldo drevje, ki ima šibka debla, zarezemo (puščamo). To delo naj napravi izkušen sadjar, ker je nevarnost, da bo nož zarezal ne samo lubje, marveč tudi les. Navadno zadostujeta dve zarezi (na vsaki strani ena), ki ju izpeljemo od vrha do tal. Puščanje obvaruje tudi češnje pred smolika-vostjo.

V marcu je najprimernejši čas za saditev sadnega drevja. Skrben sadjar je že preje izkopal jame, pripravil zemljo in kole, tako da sedaj nima drugega dela, kakor drevesce pravilno obrezati in posaditi. Pomni, da je treba drevesca takoj, ko jih dobis, posaditi, da se ne kvarijo. O sajenju se bomo pomenili prihodnjice.

Zadnji čas je za škropljenje sadnega drevja proti glivičastim boleznim. V ta namen se poslužimo 8% raztopine bakrene galice in apna, 15% žveplene brozge ali 8% karbolineja.

Na vrtu: Tu moramo opraviti še vsa dela, ki so bila predvidena za februar. V dovršeno toplo gredo posejemo kapusnice, čebulo, por, zeleno, solato in paradižnike. Ko bo skopnel sneg in bo zemlja že toliko osušena, da bo lahko sprejela prvo seme, posejemo v zavetno gredico kapusnice, peso, solato in redkvice za vzgojo sadik. Na stalni pro-

stor pa posejemo grah, bob, rani krompir in repo. Seveda posejemo tudi zamujeni korenček, petršilj, čebulo, črni koren in špinačo, ki bi lahko prišli v zemljo že prejšnji mesec. Tudi čebulček in česen polaknemo. Proti koncu meseca vzamemo iz prezimovališč semenko povrtnino in jo posadimo na stalni prostor. Prav tako tudi vrtnice počasi odkrijemo, a jih pustimo še na tleh.

Ker pa mora biti na vrtu tudi nekaj cvetic, posejemo v toplo gredo astre, cinije, verbene, petunije, šaboje, nageljne itd. Trebimo in razsajamo cvetlično grmovje, presajamo trajnice in sadimo vrtnice. Visokostebelne vrtnice pripognemo in jim zasujemo z zemljo krono in steblo! Nizkim pa ogrebemo le prsti za dobro ped na visoko.

Na vrtu pospravimo vse, uredimo pota in ograje, obekamo trato in eploh skrbimo, da je vrt popolnoma v redu.

Na polju. Zaradi neugodnega vremena imamo še vsa dela prejšnjega meseca. Odkoramo semenski krompir, pripravimo ter razkužimo seme za jara žita. Če bo vreme ugodno, posejemo črno deteljo in posadimo bob. Proti koncu meseca pa posejemo za zeleno gnojenje medeno deteljo ali pa seradelo v ozimino. Ozimna žita pobranamo, da se pospeši rast. Tudi gnojenje s čilekim solitrom in superfosfatom pomaga slabo prezimljenemu žitu. Težke zemlje gnojimo v začetku, lahke pa proti koncu meseca, z umetnimi gnojili.

Na travniku nas je zadržalo neugodno vreme prejšnjega meseca. Zato moramo opraviti še gnojenje z umetnimi gnojili in branjanje. Marca posejemo praznine z dobrimi travami in posevke povaljamo.

V vinogradu smo se prav tako zakasnilili. Na ugodnih legah, kjer ne nastopajo spomladanske elane, pričnemo in dokončamo trtno rez. Če pa se je bati spomladanskih mrazov, odložimo to delo za april. Proti kodravosti poskropimo trto z 20% apneni brozgo ali 13% solbarom.

Hkrati z II. briž. spomenikom razpravlja doktor Grivec o govoru Klimenta Bolgarskega v spomin apostola ali mučenca. Klimentov in brižinski nagovor je sestavila in oblikovala ista Cirilova šola na panonskih tleh. Oblikovalec II. briž. spomenika je v soglasju s Cirilovim duhom in s tedanjim verskim položajem v Panoniji uporabil že prevedene molitvene obrazce, jih preoblikoval v duhu Cirilove šole ter postavil v okvir tedanjih zahodnih spokorniških obrednih običajev. Kliment Bolgarski je pri tem sodeloval, ta govor uporabljal, potem pa približno isto snov že v Panoniji predelal še za svoj sorodni govor, tako da se oba govora dopolnjujeta.

Grivčeva nova knjiga nas seznanja z mnogimi vprašanji o sv. Cirilu in Metodu ter o najstarejši slov. književnosti in ima velik pomen za najstarejšo zgodovino našega naroda.

A. Breznik.

»Naša zvezda«, štev. 8—9. — Izšla je dvojna številka našega slovenskega srednješolskega časopisa »Naša zvezda«, ki ga izdaja v imenu dijaških kongregacij dr. T. Klinar, urejuje pa prof. dr. V. Fajdiga. V današnjem času še celo moramo podariti dobro delo, ki ga opravlja omenjeni časopis, ko v moralnem propadanju mladine kaže na tiste večne vzore in izvore prave duhovnosti, kakor jih hrani v sebi sodobno krščanstvo. Ta dvojna številka je izšla v postnem času, zato je na uvodnem mestu prinesla odlomek iz Finžarjevih postnih pism, v katerem podčrtava pomen zadržnosti in posta za končno zmago duha nad telesnostjo. Postnih cerkvenih obredov se spominja tudi odlomek iz Guarinijevih Svetih znamenj, kjer je poudarjen simbol pepelnice srede. Tudi Tothov odlomek Nazaret je času primerno čtivo, primerja-

Stiska srca

(Pismo ob prvem petku.)

Dobro se vaju obeh spominjam. Vi ste bili eno leto mlajši od vašega brata, ki se je posvetil pravnim študijem. Vi ste ljubili mladino in sie se posvetili profesuri. Od tega je že dokaj let. Oba sta bila zelo nadarjena (to ni poklon, temveč le ugotovitev), toda pri vas je bila vera trden temelj, vsaj tako se mi je zdela iz vseh pogovorov in debat, ki sva jih imela.

Vas brat je tisto leto dobil štipendijo za študij v inozemstvu in ko se je vrnil, je pozabil na vero in Kristusa. Cerkev mu je postala skoraj odvrtna.

V teh rečeh nikoli ne sodim naglo. Razumem, koliko vplivom je izpostavljen mlad študent v širokem svetu in ko se vrne v domače mesto, se mu zdi vse tako čudno majhno in neznan in celo omejeno. Zato tudi razumem Cankarjevo besedo: »Da bi bil kakor ti, o mati, cvet na polju!«

Toda oče in mati sta tedaj zelo in veliko trpela zaradi vašega brata. Bila sta globokoverna in onstransko življenje zanj ni bila samo lepa beseda, temveč vesela in veličastna resničnost, ki se je zanjo treba truditi.

Lansko leto sta imela oba z bratom dopust. Tedaj sta se sešla. Poslušal sem dvakrat, trikrat vajine razgovore. Vaš starejši brat vam je neprestano ugovarjal, vas izzival. Vi ste mu po moreh in dovolj dobro odgovarjali. Vendar me je tedaj zaskrbelo za vas.

Zakaj Bog dopušta, da Njemu zveste večkrat obišče skušnjava, ki bi postala naravnost usodna, da ni vedno pri roki velika milost.

Tudi pri vas je bilo tako. Obšla vas je skušnjava nevere. Naenkrat vam je zmanjkalo otroške pristranosti, zavzetosti, mirne gotovosti.

Vprašanja vašega brata so bila čisto tako običajna, kakor jih srečavamo vsak dan pri ljudeh, ki bi radi svojo nevero, ali boljše življenje, ki neveri odgovarja, opravičili.

»Zakaj nas je Bog ustvaril, da bi bili pozneje pogubljeni?«

»Kje je božja previdnost, toliko hvaljena in opevana v vseh molitvenikih, pa se zdi, da je močno kasna.«

In podobnih vprašanj celo vrsto.

Cisto točno čutim posmeh teh pametnih ljudi, češ, da je vera zares le neke vrste omeitčen sen, za tolažbo, za slabotne, za manj odporne življenju, za šibke nature. Za modre, preudarne, hladne, trezne ljudi — je odveč. Je le vez, le pregraja pred čudovitostjo, brezbrezno svobodo.

Zadnjič sem vas videl zbezanega, zame skoraj niste našli časa. Bili ste v zadregi. Pa sem vas spregledal. In tudi vašo bridko negotovost.

Vem in slutim, da ste molili. Toda teh dvomov niste nikomur mogli zaupati. Vsaj zdelo se vam je tako. Nato je v vas vse umrlo. Čudovita stavba vaše vere se je sesula. Ostala je bridka gomila spominov. Hoteli ste napraviti črto — in za to črto naj se prične novo življenje brez Boga vaše mladosti.

Morda ni vse tako točno, kot vam analiziram. Vendar mi je hudo, ker ste mi ljubili in že več let vaše delo spremljam z vsem spoštovanjem. Vem tudi, da vas študentje ljubijo in cenijo, zato vam pišem ali bolje prejavim iz Tomaža Akvinskoga:

»Božja modrost in dobrota je določila, da so vse stvari, tudi tiste, ki mislimo, da jih naš človeški razum dojamemo, podvržene veri. In sicer tako, da vsi, ki imajo dobro voljo, lahko postanejo deležni tega božjega spoznanja, da se obvarujejo pred zmotami in dvomi.«

Svetujem vam tudi, da se oveste enkrat za vselej, da sta to dva docela različna svetova: Svet vere in svet nevere. Zato se ne smete čuditi, če dobite taka vprašanja med otroki nevere. Našli boste pa večkrat toliko čudovite nedoslednosti prav med izrazitimi »neverniki«, da vas bo prevzele sočutje, ali pa se boste strme čudili božji dobroti, ki na nitki slabotne navade, na nitki davnih sporočil, na nitki družinske pietete, vodi srce do konca, da najdejo še milost.

Lepo vas pozdravlja vaš —r—l.

V gozdu počasi prejenjamo z zimsko sečnjo drevja in pripravimo vse potrebno za pomlajanje gozda.

V splošnem moramo zaradi neugodnega februarja opraviti še vsa dela, določena za prejšnji mesec. Vendar moramo gledati, da bomo dovršili, če bo vreme dopuščalo, še vsa zgoraj naštetla dela.

Ementalerska srajca

»Žena, daj mi danes staro ementalersko srajco.«

»Kakšno srajco hočeš?«

»No, ja, tisto z velikimi luknjami.«

Solska

Učitelj: »Janezek, zakaj si pa prišel danes prepozno v šolo?«

Učenec: »Oče me je potreboval.«

Učitelj: »Kaj te ni mogel nadomestiti bratec?«

Učenec: »Ne, ne.«

Učitelj: »Zakaj ne?«

Učenec: »Ker je oče nabil mene in ne brata.«

joče Kristusovo tiho življenje z našim življenjem. Za razvoj naše mladine in njihovo lastno tvornost so zanimivi prispevki dijakov, ki jih pišejo sami, tako Memento mori (Marijan), ali študent Tine Selan, (Mausler), ki kaže, kako so mu ubili vero, ter potopisi na Dobrovo pri Ljubljani (tri oznake). Celoletno povest pa predstavlja prevod iz Sven-sona Dogodivščine na morju, ki veže fante na list in jim sprasča domišljijo in veselje do potovanja. E. Cevc se je dotaknil s par stavki praslavanskega načina graditve bivališč, kar tvori uvod k ostankom slovanske arhitekture pri nas in drugod. Dekletom pa je namenjena resna beseda o posmehovanju, ki kaže samo notranjo pokvarjenost takega dekleta.

Za višje dijaške nadvse pomembna pa je debatna ura, v kateri se to pot debatira o socialnih okrožnicah. Zadnje strani so namenjene zabavi in ugankam, kar od nekdaj privlačuje mlade razborite glave naših dijakov. Tako hoče »Naša zvezda« dati vsakemu nekaj, vsem pa živahno čtivo s plemenito vzgojno in versko vsebino.

Izšla je zadnja dvojna številka XXXV. letnika Časa, revija Leonove družbe v Ljubljani z naslednjo vsebino: Božična poslanica Pija XII. — France Koblar: Jernej Levčič in njegova pesnitev Katoliška Cerkev. — Leon Zlebnik: Eudajmološka struktura čustvovanja. Clanek Ivana Grafenauerja o zgradbi Klimentovega govora v spomin apostola in mučenca. — Ocene in Zapiski. Revija Čas urejujejo: dr. Janez Fabijan, dr. Stanko Gogala in dr. M. Wraber. Naročnina letno 25 lir za Italijo, 30 lir za inozemstvo. Za dijaake velja znižana cena 20 lir, ako se jih naroči vsaj pet na skupen naslov. Uprava: Ljubljana, Miklošičeva c. 5 (Prosvetna zveza).

KULTURNI OBZORNIK

Novo delo o brižinskih spomenikih

Dr. Franc Grivec: Zarja stare slovenske književnosti. Frisinski spomeniki v zarji sv. Cirila in Metoda. Ljubljana 1942-XX. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Str. 64. Cena broširano 12 lir, kartonirano 18 lir.

O naših slavnih brižinskih spomenikih so se v zadnjih letih odkrile velike stvari. I. Grafenauer pa je dokazal, da so vzorci za II. brižinski spomenik ter za nekatere dele I. in III. brižinskega spomenika nastali že v prvi polovici 9. stoletja. Da je ta trditve pravilna, so pokazale tudi preiskave univ. prof. Grivca. Grafenauer je dokazal, da je pravzorec opomina k pokori (II. briž. spomenik) nastal po latinsko-nemških predlogih (Exhortatio ad plebem christianam ter Adhortatio ad poenitentiam). Prelat dr. Grivec je na teh ugotovitvah gradil dalje. Prišel je na srečno misel, da je začel preiskovati književno obliko in vsebino brižinskih obrazcev. Po uporabi tega merila je podprl mnenje večine jezikoslovcev, da je II. brižinski spomenik odvisen od cerkvenoslovanske književnosti. Nanovo pa je odkril, da se poznajo na njem sledovi Cirilovega delovanja med Slovenci. Obrazci teh spomenikov so bili prirejeni že pred Cirilovim prihodom, Cirilova šola jih je sprejela ter jih preoblikovala in izpopolnila. S tem je II. briž. spomenik uvrščen med najodličnejše stare cerkvenoslovanske spise ter s tem med najzanimivejše spomenike starejše krščanske književnosti.

V tej knjigi podaja dr. Grivec številne razloge za te trditve. Da bi bili dokazi razumljivejši, pri naša tudi vse tri brižinske spomenike v slov. prevodu in v izvirnem transkribiranem besedilu s temeljitimi razlagami.

O možnosti Cirilovega vpliva na II. briž. spomenik je pisal že v knjigi o Koclju. Pozneje se je s tem vprašanjem temeljiteje bavil in prišel do spoznanja, da je ta slutnja upravičena. Nove izsledke je priobčil v Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo (XXII, 106—115) ter v obširni razpravi: Vitae Constantini et Methodii in reviji Acta Academiae velehradensis (Olomucii 1941, 1—127, 161—277). Knjiga Zarja stare slov. književnosti je namenjena širšemu občinstvu, kateremu razprave v znanstvenih glasilih niso dostopne, zato podaja tu razloge v poljudnejši obliki in dodaja še nove, ki jih je našel pri nadaljnjem preiskovanju.

Naključje je hotelo, da sta o tem vprašanju izšli istočasno dve razpravi, Grafenauerjeva v Času (1941, XXXV, 350 sl.) in Grivčeva Zarja stare slov. književnosti. Grafenauer ne zavrača možnosti o vplivu Cirilove šole na staro slovansko kulturno življenje in pravi izrecno, da »ima (ta misel) morda le kaj resničnega jedra« (str. 363), odklanja pa razloge, s katerimi Grivec svoje trditve dokazuje. Toda s svojimi nasprotnimi razlogi Grafenauer ni mogel ovreči Grivčevih dokazovanj, ne glede izdona od slave božje (str. 361), ne glede nasledkov Adamovega greha in pradedskih časti (362), ne glede posnemanja svetnikov (363). Grivec je prejšnje trditve poglobil in jim dodal še nove, tehtne razloge (prim. antidikos, prja, str. 37). Priznava pa sam: Posamezni dokazi za ta pečat (namr. pečat Cirilove šole) niso vsi enako močni. Neomajno trdna pa je skladnost tako mnogoterih različnih kamenčkov celotnega dokazovanja. Vsi kažejo v isto smer (str. 47).

Droblne novice

Razpis nagrad za najboljšo povest!

1. »Slovenčev koledar« razpisuje za letošnje leto 3 nagrade:

1. 1500 lir;
2. 1000 lir;
3. 750 lir

za najboljšo izvirno povest iz slovenske zgodovine ali narodopisja v obsegu 3 pol »Slovenčevega koledarja« ali 10 do 12 pol »Slovenčeve knjižnice«.

2. Pridržujemo si, da nagrajeno povesti odkupimo z vsemi pravicami v popolno last pod navadnimi honorarnimi pogoji.

3. Nagrade bo razdelil uredniški odbor »Slovenčevega koledarja«.

4. Rokopise je izročiti pod psevdonimom najkasneje do 30. junija t. l.

5. Informacije se dobe pri: Upravi »Slovenčevega koledarja«, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Koledar

Četrtek, 5. marca: Janez od Križa, spoznavalec; Evzebij, mučenec; Teofil, škof; Foka, mučenec; Gerazim, spoznavalec.

Petek, 6. marca: Perpetua in Felicita, mučenici; Koleta, devica; Fridolin, opat, prvi petek.

Novi grobovi

† V Novem mestu je umrl za pljučnico ugledni posestnik Stefan Vesel v 60. letu starosti. Pogreb bo v četrtek, 5. t. m., ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Štemburjeva ulica 6, na farno pokopališče v Smihelu. Bil je dolgo vrsto let zvest naročnik »Slovenca«. Naj počiva v miru! Zaljubljenim svojim naše iskreno sožalje!

Vsakomur svoje
prinaša

Ilustrirani družinski mesečnik

Obisk

Novele izvirnih avtorov, priloga k bakrotisku, prikazi v slikah, potiski, zanimivosti, moda, uganki, šah - vse za 40 lir letno. Naročila sročena upravnica v Ljubljani, Kopitarjeva 6.

— Učite se strojepisja! Novi strojepisni tečaj — dnevni in večerni — prično 5. marca. Pouk po desetpetnem sistemu. Največja moderna strojepisnica. Učnina nizka. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. (Telefon 43-82).

— Rdeči križ poroča: V tajništvo poizvedovalnega urada naj se javijo: Abac Ljudmila, Babnik Ana, Berglez Julij, Bervar Rafko, Brankovič Svetolik (svojci), Cvenik Nada, Čretnik Rozika, Debenjak Albin, Detela Slavko, Društvo privatnih nameštencev, Galunder Franc, Humer Jože, Jelen Janez, Jevdžević Mihajlo (svojci), Klobavc Peter, Kočvar Ivan, Kološa Janez, Križaj Julija, Lipovec Franjo, jurist, Ložar Nika, Luschan Emi, Mišvel Ivan, stroj. teh., Nikolčič Novak Nande, Poljak Minka, Potrč Ema, Ravnar Gusti, Ravnik Alojz, Senekovič dr. Ivan, Senica Vilko, Svagl Ludvik, Teržan Ivan, Treven Ivan (svojci), Vagaja Boža, Valenčič Emilija (vdova Sidmunda), Vidmar Tončka, Zemljik Malčka, Zorko Justin, Zupanek B., Zvočelj dr. Dominik. — V glavni pisarni: Gosposvetska cesta 2-II., naj se javi Perše Alojzija, Brod št. 33.

— Vreme. Najvišja dnevna temperatura je bila v torek +5° C, v sredo pa najnižja jutranja +1,5° C. Po cestah ni pomrznilo kakor prejšnji dan. Barometer pada in je v sredo dosegel stanje 764,3 mm. Je bilo močno oblačno. Vode ne naraščajo. Stanje Ljubljane je nekam stalno. Sneg se naprej taja. Snežna plast na Barju meri še do 15 cm. Po Dolenjskem in Notranjskem se je prav tako sneg močno stajal. Po cestah je kopno. Promet je olajšan in ponekod že vozijo avtobusi, kakor z Rakeka proti Ložu.

— Oddaja rabljenih kolesarskih pnevmatik. — Avtomobilski klub sporoča prizadetim, da v izpombi določila čl. 4 naredbi št. 110 z dne 23. sept. 1941-XX, stoji, da trgovci s pnevmatikami (plašči in zračnicami) ne smejo kupovalcem nove pnevmatike izplačevati nikakih odškodnin za rabljeno pnevmatiko, ki jo morajo ti oddati.

— Smrt starega planinca. Kakih 100 metrov pod kočo Nörl na koroško-stajarski meji je neki učitelj smučanja našel truplo starega moža. Ugotovili so, da je to bil 70 letni vpojojen poštni uradnik Edmund Teren z Dunaja. Teren je bil navdušen planinec, ki je vsako poletje, pa tudi pozimi hodil na planine. Tokrat je hotel z vrha Torrac, kjer se je mudil par dni, priti do koče Nörl, kjer bi moral imeti predavanje. Pot je dolga šest do sedem ur in je Teren med potjo obnemogel in zmrznil.

— Italija ima najdaljšo elektrificirano železnico. Francoski listi so pred kratkim pisali, da ima Francija najdaljšo elektrificirano železnico v Evropi, in sicer progno od Pariza do španske meje. Agencija »La Correspondence« pa zavrača to trditev in navaja, da ima najdaljšo elektrificirano železnico Italija, zakaj na progi od Chiassa do Reggio Calabria se lahko vozi na popolnoma elektrificirani železniški progi celih 1371 km, medtem ko je francoska elektrificirana proga od Pariza do španske meje le 968 kilometrov.

— Obsojeni skrivalci živili in navijalci cen. Neapeljsko sodišče je obsodilo razne navijalce in skrivalce blaga. Terraferma Francesco je dobil 2 leti in 2 meseca zapora ter 4000 lir denarne kazni, ker je skrival pet prašičev. Angri Vincenzo je bil obsojen na 8 mesecev in 1000 lir globe, ker je skrival zaklad prašiča. Murano Raimondo je dobil 3 leta in 5000 lir globe, ker je skrival 20 kg gnjati in 3,80 masla. Tullio Tomasso je bil kaznovan s tremi leti in šestimi meseci zapora, ker je skrival paradiznike. Sodišče v Spoletu je obsodilo zakonca Latini Sabatino in sicer vsakega na 3 leta in 4 me-

seca zapora ter 14.000 lir globe, ker sta skrivala testenine, riž, olje in sladkor ter tudi nista prijavila svojih zalog oblačilnih predmetov. Po tri leta zapora in po 5000 lir globe pa sta dobila Terezija Gallo in Marija Tavallo, lastnici neke gostilne v Rimu, ker sta prodajali vino dražje, kakor pa bi smeli, čeprav sta se izgovarjali, da sta vino kupili za mnogo višje cene. V Viterbu je sodišče kaznovalo mesarja Profiliya Francesca, ker je prodal pol kilograma teletine za 15 lir, ne pa za deset. Filippi Giuseppe je bil obsojen na 3 leta in 6 mesecev zapora in na denarno kazen 10.000 lir, ker je skrival 78 kg pšenične moke. V Lucerni je bil obsojen trgovec Torno Salvatore na 3 leta in en mesec zapora ter na 3000 lir globe, ker je skrival maslobo.

— Stenografski tečaj, novi dnevni, se prično 6. marca. Vpiše se lahko vsakdo. Tečaj traja tri mesece. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. (Telefon 43-82).

Ljubljana

1. Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, 5. marca, v uršulinski cerkvi. Ob šestih zjutraj bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa k evharistični pobožnosti v uršulinski cerkvi. Člani bratovščine imajo ta dan popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

1. Nočne častilce presv. Zakramenta vabimo, da se udeležijo v četrtek zvečer skupne molitvene ure v stolnici, ki se prične ob pol 7 zvečer.

1. V nedeljo, 8. marca ob 3 popoldne, bo prva mladinska predstava pravljene igre »Pogumni krojaček« v franciskanski dvorani. Igra je namenjena našim najmlajšim, zato vabimo starše, da pridejo s seboj svoje otroke. Vstopnice dobite v prodajni v trgovini A. Siličig, Franciskanska ul. 1.

1. Po osebne izkaznice bodo lahko oni ki so jih vložili na posameznih poslovalnicah mestnega poglavarstva, prišli prihodnje dni. Zaradi tehničnih težav niso mogle vse poslovalnice dela zaključiti hkrati, zato pa tudi ni moglo enotno urediti dni in načina razdeljevanja. Večina poslovalnic bo z razdeljevanjem začela že v četrtek 5. t. m. Dnevi razdeljevanja in vrstni red bo objavljen pri vseh poslovalnicah ter prosimo, naj se vsak tamkaj pouči, kdaj lahko dobi svojo izkaznico. Na vsak način pa upravičenec lahko dobi izkaznico le na oni poslovalnici, kjer je prošnjo in fotografije vložil, seveda pa edino sam in osebno, ker mora v poslovalnici lastnoročno podpisati izkaznico in oba listka za kartoteko. Ker so se morale nekatere poslovalnice preseliti, opozarjamo, da je poslovalnica št. II, ki je bila prej v šoli v Sp. Šiški, sedaj pri Stepiču v Tržni ulici št. 6.

Poslovalnica št. V. se je iz I. nadstropja stare kurkarne preselila v II. nadstropje iste hiše, a poslovalnica št. X, se je iz meščanske šole na Viču preselila v župnišče na Viču. Ob tej priliki naj vsakdo prinese s seboj tudi kake listine, da dokaže upravičenost za prevzem izkaznice.

1. V počastitev spomina gđ. Ane Hren sfa darovala namesto cvetja na njeno krsto g. dr. L. Požar, vl. svetnik, 100 lir in gospa Olga Senekovič 100 lir za šentpetrsko Vincencijevo konferenco. Iskrena hvala!

Današnji čas je čas zadoščenja Božjemu Srcu. — Bodimo apostoli ljubezni božje in pridobivajmo svojo okolico za pobožnost deveterih prvih petkov!

1. Red Premierski bo imel v četrtek, 5. marca, v operi premiero G. Donizettijeve opere »Don Pasquale«. Peli bodo: Betetto: don Pasquale, Janko: dr. Malatesta, Sladoljev: Ernesta, Mlejninkova: Norino in Jelnikar notarija. Dirigent: A. Nefat. Režiser: R. Primožič. Prevod dela: N. Štrifot. Začetek predstave ob 5 popoldne.

1. Red Četrtek bo imel v drami v četrtek ob pol šestih popoldne predstavo Fr. Govekarjeve dramatisacije »Rokovnjači«. Ta igra je doživela že mnogo repriz, kar priča o njenem velikem uspehu pri najširših krogih občinstva. Zgodovinska snov o razbojniški tolpi, ki je živela okrog leta 1810 v okolici Kamnika, je zajeta v osmih slikah. Razbojnik si so se imenovali rokovnjači, ker je ljudstvo verjelo, da nosi vsak izmed njih v malhi opaljeno otroško roko. V igri je podana usoda rokovnjaške glavarja Nandeta.

Gledališče

Drama: četrtek, 5. marca ob 17.30: »Rokovnjači«. Red Četrtek.

Opera: Četrtek, 5. marca ob 17: »Don Pasquale«. Premiera. Red Premierski

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška c. 48.

Radio Ljubljana

Četrtek, 5. marca: 7.30 Radijsko poročilo v slov. — 7.45 Pesmi in napravi. V odmoru napoved časa — 8.15 Radijsko poročilo — 12.15 Kmečka glasba — 12.40 Orkester Angela De Angelisa — 13. Napoved časa in radijsko poročilo — 13.15 Vojno poročilo v slovensčini — 14. Radijsko poročilo — 14.15 Oddaja za Nemčijo — 14.45 Radijsko poročilo v slovensčini — 17.15 Italijansko-braziljski koncert — 19.30 Radijsko poročilo v slovensčini — 19.45 Slovenska glasba — 20. Napoved časa in radijsko poročilo — 20.30 Komentar k dnevnim dogodkom v slovensčini — 20.40 Orkester »Cetra« — Vodi mojster Barizza — 21.10 Pogovori v slovensčini — 21.20 Oddaja iz milanske Skale: Tretje dejanje »Thais« — (Massenet) — 22. Vest v slovensčini — 22.10 Koncert. Vodi mojster Mario Gaudiosi — 22.40 Radijsko poročilo.

Iz Novega mesta

Nesreča enega izmed trojčkov. Pri posestniku Povšetu na Vrhu pri St. Vidu pri Stični imajo trojčke, ki dajejo materi toliko posla, da ji je skoraj nemogoče istočasno paziti na vse tri živahneže. Zaradi tega se je v hiši tudi enemu izmed trojčkov dogodila nesreča, da je padel s peči in si zlomil desno nogo. Ta smola je doletela 12letno Jožico, ki so jo oddali v novomeško žensko bolnišnico.

Neveščnosti južnega vremena. Čeprav so si Novomeščani že iskreno želeli toplejših dni, nam zadnje južno vreme, ki kar »zreče debele plasti letošnjega snega, ne prinaša nič kaj mnogo veselja. Po cestah in ulicah namreč leži umazana plundra, ki nič kaj prijetno ne vabi izza peči, ki smo se jih tudi že naveličali.

Z Gorenjskega

Kamnik bo dobil velike športne naprave. Pretekli teden je obiskal Kamnik okrožni športni vodja Kolenc. V pogovoru s krajevnimi zastopniki in občinskimi komisarjem je bilo sklenjeno, zgraditi športno kopališče, športni stadion in igrišče za tenis. Finančno vprašanje je že rešeno in prostor izbran ter bodo spomladi že začeli graditi.

Nesreča s patrono. 17letni Franc Porenta, ki opravlja posle šolskega sluge v Retečah pri Škofji Loki, je hotel v stanovanju učiteljic, ki je v hiši poleg šolskega poslopja, zakuriti. Ko je postavil butaro k peči, je zapazil v butari patrono, ki jo je prijel, da bi jo vrgel na dvorišče. V tem hipu pa se je patrona razpočila in mu raztrgala levo roko. Zdravi se v bolnišnici na Golniku.

Poučni tečaji za matere. Na Golniku in v Križah pri Trzinu so priredili zdravstveni in bolniški tečaj in tečaj za dojenčke. Tečajev se je udeležilo po 25 mater. Obema prireditvama sta prisostvovala tudi vodja krajevne skupine in župan.

Dva kuharska tečaja so imeli v Predoslju pri Kranju. Udeležence tečaja so pokazale svoje pridobitve na zaključni večerji, katere se je udeležilo učiteljstvo, župan in voditeljice tečajev. Dan policije v Predoslju je vrgel 648,28 mark, pri čemer pa ni upoštevano, kar je policija sama nabrala s svojimi člani, ki so osebno obiskovali vse družine v Predoslju in sosednih vaseh.

Nesreča delavke. 16letna Jožeta Bardolj iz Kamnika je bila zaposlena v tovarni »Apetit« v Smarci. Med delom pri gnetilnem stroju pa ji je stroj zmečkal prste desne roke. Prepeljali so jo v bolnišnico na Golnik.

S Spodnjega Štajerskega

Visoka starost. Te dni je v Mariboru obhajala 85letnico svojega življenja gospa Marija Skube.

Zetev smrti. V Mariboru je umrl 38 letni stavbni predelavec Ferdinand Dovšak. — V Celju je umrl v 52. letu starosti znani mesar Matija Esih. Dolgo časa je bil načelnik mesarskega združenja. Doma je bil iz Spodnje Poljskave. Zapuščena žena in tri otroke. — Dalje so v Celju umrli: Ivan Znidar, Mihael Korošec in Ivan Cernoga, vsi trije iz Celja, Anton Guzelj iz Panovce, Jožef Jazbec iz Ravna pri Šoštanj in Ivan Otošec iz Pilštajna. — V Dobrni sta umrli 79letni Jožef Murko iz Prelske in 83letni Peter Pribežnik iz Lipja.

Plaz ga je zajel. Na cesto, ki pelje v Lise pri Celju, se vsaki dan vdirajo snežni plazovi. Zrtev takega plazu bi kmalu postal neki desetletni deček. Ko je šel iz šole proti domu, je zapazil, da se okrog 20 metrov širok plaz vali proti njemu. Deček je skušal splezati na drevo, pa ni več mogel. Plaz ga je zajel in vlek v globino. K sreči je neki mož opazoval nesrečo in brž poklical druge ljudi, da so odkopali dečka in ga tako rešili gotove smrti.

Nesreče. V neki tovarni na Melju v Mariboru je 34 letni delavec Daniel Kozmus prišel po nesreči z roko v stroj, ki mu je odtrgal dva prsta. — 12 letni dijak Ewald Koren je padel in si zlomil desno nogo. — V Celju je na kolodvoru vozeča lokomotiva zadel v glavo železničarsko uslužbenca Jakoba Knačiča in ga hudo poškodovano na čelu. — V Jurklostru pri Laskem je desetletna Frančiška Ocvirk tako nesrečno padla, da si je zlomila nogo nad kolonom.

Se dve nesreči. Natakarka Hermina Stumberger v Mariboru je nesla gostom na mizo vročo juho. Pri tem se ji je za juha polila in natakarka je dobila hude opekline po obeh rokah. — Delavec Franc Vogrin v Mariboru je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Oba ponesrečenja se zdravita v mariborski bolnišnici.

Iz Hrvatske

Potek prve saborske seje. O zadnjem zasedanju sedanega hrvatskega sabora smo kratko že poročali. Ker nismo razpolagali z vsemi podatki, smo omenili samo najvažnejše dogodke. Iz hrvatskega časopisja pa sedaj posnemamo, da je prva saborska seja potekala takole: Seja je bila sklicana za dne 23. februarja popoldne. Točno ob desetih so pričeli v Zagrebu zvoniti z vsemi zvonovi. Medtem so bili v saborski dvorani že zbrani vsi člani sabora, ministri in člani diplomatskega zbora. Zvonovi so zvonili tudi v vseh ostalih hrvatskih krajih. Ob pol enajstih je začel sejo predsednik vrhovnega hrvatskega sodišča Nikola Vukelič, ki je saboru predložil za predsednika najstarejšega člana Marka Došena. Ta je zavzel svojo mesto in je po krajšem nagovoru nadaljeval sejo. Imenoval je začasne podpredsednike in tajnike. Začasni tajnik dr. Ivan Majcen je prečital naravno Poglavitnikovo o obnovitvi saborskega zasedanja, nakar se je 19 članov sabora podalo v predsedniški palačo po Poglavitnika. Dr. Pavelič je zastopstvo sabora pozdravil ter dejal, da se je treba krepko lotiti dela. Na trgu Stjepana Radića so dr. Paveliča pozdravile razvrščene vojaške in ustaske jedinice. Godba je zaigrala državno himno. Dr. Pavelič je bil z vsem svojim spremstvom poslušan z dvignjeno desnico. Zatem so v saborsko dvorano najprej odnesli Poglavitnikovo zastavo. Vstop Poglavitnika v dvorano so vsi pozdravili z dolgotrajnim odobravanjem. Ko se je navdušenje malo polejlo, je dr. Pavelič prečital svojo poslanico hrvatskemu saboru. Po krajšem govoru predsedujočega so vsi člani sabora s Poglavitnikom na čelu odšli v cerkev sv. Marka, kjer je bila zbrana zagrebška duhovščina s svojim nadškofom dr. Stepićem na čelu, ki je imel ob tej priliki tudi priložnostni govor. Po opravljenih molitvah so se vsi člani sabora razšli ter so se zbrali v saborski dvorani istega dne ob štirih popoldne. Tedaj so verificirali mandate članov sabora, nato pa izvolili saborskega predsedništvo. Za predsednika je bil izvoljen doglavnik Marko Došen, za prvega podpredsednika dr. Josip Berkovič, hrvatski poslanik v Bratislavi, za drugega podpredsednika pa dr. Hivzi beg Gavran Kapetanović, odvetnik v Sarajevu. Za tajnike so bili izvoljeni: dr. Ivan Majcen, dr. Savo Besarović, Ferdinand Gasteiger in Mesud Kulenović. Funkcijo v predsedništvu sabora je dobil tudi Božo Čerovski. Vsi so bili takoj zapriženi. Pri volitvah članov v posamezne odbore so bili izvoljeni za predsednike: za finančne zadeve prof. Fran Milobar, za odbor narodnega gospodarstva in prometa Zivan Kuvedžić, v odbor za prosvetne in kulturne zadeve Marko Veršič, v odbor za pravosodne in bogočastne posle dr. Mirko Kosič, v odbor za zdravstvene posle Stjepan Tonkovič, v odbor za korporacijske posle Alojz Pečnik, v odbor za prošnje Djuro Maršić, v odbor za pritožbe dr. Ljudevit Šolc, v odbor za saborske posle dr. Filip Marković.

S tem je bilo konstituiranje sabora končano ter so na prihodnjih sejah pričeli podajati svoja poročila posamezni ministri.

Ministrstvo za kmečko gospodarstvo je dalo hrvatskim zadrudnim zvezam podporo 210 tisoč kun za prirejanje zadrudnih tečajev.

Stari del mesta v Varaždinu urejajo. V to vrho je odobren kredit 350 tisoč kun.

»Spremnost« — tednik za politična, gospodarska in kulturna vprašanja. V Zagrebu je izšla prva številka tednika »Spremnost«, ki bo redno objavljala aktualne politične, gospodarske in kulturne članke. V prvi številki je objavljen na uvodnem mestu poglavitnikov članek o karakteristiki Bosne tekom stoletij. V članku poglavitnik slika vse zgodovinske zanimivosti te dežele od najstarejših dni do ustanovitve sedanje hrvatske države.

Izdajanje prevodov iz svetovne književnosti v hrvaščini. Za vse prevode iz svetovne književnosti v hrvaščino ima izključni monopol Matica Hrvatska, ki pa lahko svojo pravico proti gotovim pogojem odstopi tudi komu drugemu.

Zagrebski judje so imeli samo v Zagrebu 1000 velikih hiš, ki jih sedaj upravlja zagrebška mestna občina.

Na praznik sv. Petra in Pavla bodo na Hrvatskem slavili šestdesetletnico katedrale v Dja-kovem.

V Zagrebu je te dni tamkajšnji nemški po veljnik Glaise von Horstenau praznoval 60 letnico svojega rojstva.

Na ozemlje Nezavisne Hrvatske države se je vrnilo iz ostalih pokrajin bivše Jugoslavije 100.000 Hrvatov. Za njihovo preselitev in preskrbo je hrvatska državna uprava porabila okoli 4.000.000 kun.

Cene konjskega mesa. Zagrebški župan je določil najvišje cene za konjsko meso. Cene se gibljejo od 18 do 24 kun za 1 kg mesa.

Iz Srbije

Ukinitev ekspropiacij, izvršenih v Banatu. Srbska vlada je izdala zakonsko uredbu, s katero je razveljavila vse izvršene ekspropiacije na podlagi določil zakona o agrarni reformi v banatskih občinah Jabuka, Glogonj, Toba, Lazarevo in Martinica. Prejeto odškodnino za odvzeto zemljišče morajo lastniki v 20 dneh vrniti Privilegirani agrarni banki.

Sprememba obrestne mere v srbski Roštni hranilnici. S svojim januarskim razpisom je srbska Poštna hranilnica sporočila, da je obrestno mero za vse hranilne vloge znižala na 2%. Če pa kdo svojo vlogo veže na pol leta ali eno leto, mu bo v tem primeru zavod obrestoval vlogo po 2½ odnosno po 3½%.

Nova zvezda v srbskem gledališču. Srbsko časopisje poroča, da se je zanimanje občinstva za gledališke predstave v zadnjem času zelo dvignilo. Skoraj vse predstave so dobro obiskane, k čemur so pripomogli tudi dobri igralci, ki jih ima gledališče na razpolago. Belgrajsko časopisje v zadnjem času predvsem pohvalno omenja Reljo Djuriča, ki je v gledališču zamenjal Dobrico Milutinovića.

Pomanjkanje droblja v Srbiji. Srbsko časopisje poroča, da v Srbiji zadnje čase precej čutijo pomanjkanje eno- in dvodinarskih kovancev. V zvezi s tem je srbska narodna banka objavila, da za pomanjkanje kovancev ni nobene pravega razloga, ker jih je dala v zadostni množini v promet. V ostalem pa banka pripravlja nove srbske kovance, s katerimi bo umaknila iz prometa prejšnje jugoslovanske kovance.

Izpitni na kmetijsko-gozdarski fakulteti. Za mesec februar napovedane izpite na kmetijsko-gozdarski fakulteti v Belgradu so morali iz tehničnih razlogov preložiti na mesec marec. Izpiti trajajo od 2. marca dalje.

Ustanavljanje šolskih kuhinj v Belgradu. Radi prehrane siromašnih otrok v pomladanskih mesecih, ko se bo spet pričel po šolah redni pouk, nameravajo v Belgradu ustanoviti več šolskih kuhinj. S tem vprašanjem se je že bavil srbski Rdeči križ, ki ga vodi kot komisar dr. Petar Zec. Ker društvo samo ne razpolaga s potrebnim kapitalom, se je obrnilo s prošnjo za pomoč na odbor zimske pomoči in na mestno občino.

Srbski skladatelj umrl. V Belgradu je oni dan umrl stari srbski skladatelj Stanislav Binički. Pokopali so ga na belgrajskem pokopališču.

Nova cena za seme sladkorne pese. Komisar za cene je določil novo ceno za seme sladkorne pese. Vsi zainteresirani ga bodo lahko dobili po 23,50 dinarjev za 1 kg.

Pospeševanje sadjarstva v Srbiji. V srbskem ministristvu za narodno gospodarstvo je bila oni dan prva konferenca strokovnjakov, članov posvetovalnega odbora za sadje. Konferenci sta prisostvovala tudi ministra za narodno gospodarstvo Olijčan in za kmetijstvo Ku-jundžić ter zastopniki ostalih v poštev prihajajočih resorov in drugih gospodarskih ustanov. Na sestanku je podal strokovno poročilo o sadjarstvu med drugim tudi Fran Lukman.

Preureditev občinskega kopališča na Savi v Belgradu. Belgrajska mestna občina je sklenila preurediti dosedanje občinsko kopališče pri Sestih topolih na Savi. Del kabin tega kopališča je bil dosedaj na suhem, del pa na splavih. Občina bo sedaj vse kabine za kopalce postavila na obalo, na splavih bodo pa ostali samo še kopalni bazeni.

DNEVNIK PALČKA Modrijančka

54

Ko so bile vse priprave nared, se me je spet lotil Pikec, rekoč:

»Le pogledjte gospoda,« in je pokazal name, »vsi imamo kako orodje v rokah, a on, visoki gospod, ti drži knjižico v rokah!«

»Modrijanček, pazi se! Ako ne vzameš brž orodja v roke in te še vidimo s knjižico, bo tista knjižica prva sfrčala v peč, ko jo bomo zakurili!«

»Saj ne bom, ne bom več... Alo, dajte mi brž kaj v roke — klavir, žebje, klešče...«

»Torej klešče dobiš,« so dejali in mi jih dali v roko.

V veliko sobo naše hiše smo vzdali velikan-ski parni kotel, nato smo vstavili dimnik. Peč se je kurila od spodaj.

»Saj ne bom, ne bom več... Alo, dajte mi brž kaj v roke — klavir, žebje, klešče...«

»Torej klešče dobiš,« so dejali in mi jih dali v roko.

V veliko sobo naše hiše smo vzdali velikan-ski parni kotel, nato smo vstavili dimnik. Peč se je kurila od spodaj.

»Saj ne bom, ne bom več... Alo, dajte mi brž kaj v roke — klavir, žebje, klešče...«

»Torej klešče dobiš,« so dejali in mi jih dali v roko.

V veliko sobo naše hiše smo vzdali velikan-ski parni kotel, nato smo vstavili dimnik. Peč se je kurila od spodaj.

»Saj ne bom, ne bom več... Alo, dajte mi brž kaj v roke — klavir, žebje, klešče...«

»Torej klešče dobiš,« so dejali in mi jih dali v roko.

V veliko sobo naše hiše smo vzdali velikan-ski parni kotel, nato smo vstavili dimnik. Peč se je kurila od spodaj.

»Saj ne bom, ne bom več... Alo, dajte mi brž kaj v roke — klavir, žebje, klešče...«

»Torej klešče dobiš,« so dejali in mi jih dali v roko.

V veliko sobo naše hiše smo vzdali velikan-ski parni kotel, nato smo vstavili dimnik. Peč se je kurila od spodaj.

Dramatična Dorandova zmaga v maratonskem teku

Dramatični finale maratonskega teka na olimpijskih igrah leta 1908. v Londonu. Izčrpanemu zmagovalcu Dorandu pomaga oglaševalec do cilja.

Nedavno je umrl v San Remu znameniti italijanski maratonski tekač Dorando, ki je zmagal na olimpijskih igrah l. 1908. v Londonu. Tik pred ciljem pa je opešal. Priskočili so sodniki in mu pomagali, pozneje pa so ga diskvalificirali.

Bilo je leta 1908. Športniki vsega sveta so bili zbrani v londonskem olimpijskem stadionu in čakali na maratonski tek na 42.195 m. Po neznosni sopari in vročini so se podali tekači na težavno pot. Pri vsakih olimpijskih igrah ponovijo ta tek v spomin na staro legendo o maratonskem tekaču. Lahkih korakov so stekli maratonce v okolico Londona, veselo so odzdravljali gledalci, ki so jih bodrili in pozdravljali. Od začetka so tekli v strnjeni skupini, ko pa so se oddaljili za 10 km, se je jata raztegnila: nekateri so dirjali enakomerno naprej, mnogi pa so začeli zaostajati.

Med prvimi je bil Dorando. Ves premočen je bil od znoja, vendar mu je bilo videti, da bo zdržal do konca. Po pičlih treh urah, v katerih je pretekel maratonsko progo, se je vrnil v stadion. Bil je ves izčrpan. Do cilja je bilo le še par sto metrov. Gledalci so ga viharno pozdravljali, Dorando pa je bil že tako pri koncu svojih moči, da je krenil po tekašcu v napačno smer. Zatem se je zrušil in obležal na tleh. Razburjenje med gledalci je doseglo svoj višek. Tisoč so ga bodrili, naj vstane in teče proti cilju, kjer je bila napeta bela vrstica.

Ko so naznanile fanfare prihod naslednjega tekača, je zbral Dorando poslednje moči in se počasi približeval cilju. 30 m pred zmagoslavim koncem se je spet zrušil. Sodnik s čepico na glavi, ki ga vidimo na sliki, mu je pomagal na noge in Dorando se je opotekal proti beli vrstici. Prav na koncu mu je priskočil na pomoč oglaševalec, ga podprl pod pazduho in tako je Dorando kot prvi pretrgal vrstico na cilju.

Olimpijski tekmovalni pravilnik pa izključuje vsako pomoč in tako so morali Doranda diskvalificirati. Zmago so prisodili drugemu tekaču Amerikancu Hayesu, ki je pretekel maratonsko progo v 2 urah in 55 minutah in 18 sekundah.

O dramatični borbi Doranda so pisali teden dni vsi dnevniki sveta. Posebno veliko so razpravljali o vprašanju, če bi bilo mogoče, da bi Dorando z lastnimi močmi dosegel cilj. Dorando je to zatrjeval, sodniški zbor pa je ostal pri strogi razsodbi v emisu olimpijskih pravil.

V resnici je bil Dorando kot športnik izreden pojav. Rodil se je na sončnem otoku Capri, kjer se je učil za peka. Kaj prida najbrže ni mogel trenirati, zakaj živel je v hribovitem in kamenitem kraju, kjer ni bilo položnih poti za maratonski trening. Mišljeno pa, da se je utrdil prav na skalnatem svetu, kjer je dan za dnem preskakoval skale in se plazil po strminah.

Kakor pozneje Nurmi, tako je postal tudi Dorando poklicni tekač. Ze v jeseni so ga povabili v Ameriko, kamor je odpotoval z evropskimi koleškimi dirkalci. Potem, ko so v Madison Square Garden končali šestdnevno kolesarsko dirko, so priredili še tekmo med Dorandom in poklicnim indijanskim tekačem Longfootom. 18.000 gledalcev je prišlo, da bi videli kako se bo boril znani olimpijonec z Indijancem. Po startnem strelu je Dorando prevzel vodstvo, za glavo višji Longfoot pa je tekkel za njim. Tako sta tekla dve in pol uri, kar je pomenilo za gledalce pravo preizkušnjo potrpežljivosti. Deset krogov pred koncem ga je ekušal Indijanec prehiteti, Dorando pa se ni dal. S poslednjimi močmi sta se borila za prvo mesto.

Potovanje kranjskega plemiča po Italiji (1649-1651)

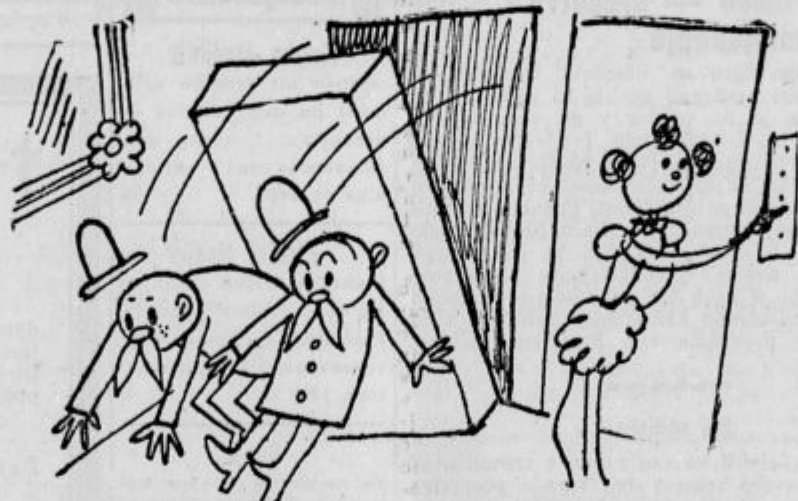
Na cvetno nedeljo so odšli naši popotniki na Monte Cavallo, da bi tudi oni dobili od Nj. Svetosti papeža palmovo vejico. »Ko pa smo hoteli stopiti v kapelo, je bil tak ropot in vršč svicarjev, papežev garde, da nas je bilo groza, vendar smo imeli srečo, da smo prišli noter. Tu smo bili deležni papeževga blagoslova. Papež je razdelil po običajnih slovesnostih palmove veje, najprej dve veliki in lepo spleteni francoskemu in beneškemu poslaniku, nato kardinalom in ostalim cerkvenim dostojanstvenikom, nato nemškim plemenitašem, nazadnje rimskim in drugim veljakom. Tudi tu je bila velika gneča in smo se morali zelo truditi, da smo obdržali palmove veje. V ponedeljek in torek smo si ogledali mnogo relikvij. V sredo je videl baron, kako se je peljal sv. oče v spremstvu kardinalov in knezov »Alla Trinita«, v cerkvi opravil svoje molitve in nazadnje sedmim revnim romarjem umival noge, pri tem sta toskanska vojvoda Matija in Leopold pomagala papežu pri brisanju, nato pa je sv. oče z lastnimi rokami razdelil jedi in jih ponudil romarjem. Po končanem umivanju in pogostitvi je šel naš baron s svojim spremstvom že rano v papežev palačo. Tu so bili nekaj časa v dvorani Paola Borgheseja, nato pa so šli v sobo, kjer je bilo pogostenih 12 apostolov. Tukaj so videli čudovite in redke posebnosti, zložene prte v najlepših oblikah, prelepe zbirke zgodnjega sadja iz Genove, kratko malo, sijajno pripravljeno mizo. Po končanih slovesnostih v dvorani kapeli in potem, ko je Nj. Svetost papež »z največjo pobožnostjo in svečanostjo položil v

Tri kroge pred koncem pa je Dorando opešal. Indijanec ga je prehitel, Dorando pa se je po nekaj sto metrih onemogel zrušil.

Dirkalec W. R., ki je bil takrat žnjim, poroča, da je Dorando dva dni jokal. Trdil je, da mu je rjovenje množice izčrpa živce. Kljub temu pa ni izgubil veselja do teka na dolge proge. Tekmoval je še dvakrat in obakrat zmagal. Nedavno je umrl v San Remu, njegovega pogreba pa so se udeležili številni predstavniki športnih organizacij.

Štednja z električnim tokom za domačo porabo

Rim, 4. marca. AS. Uradni list je 12. februarja objavil ukaz, ki je stopil v veljavo 2. marca, s katerim se določa, da smejo potrošniki električnega toka za razsvetljavo porabiti v trimesečju februar, marec, april le 80% tistih količin toka, kakor so jih porabili v decembru lanskega leta. Slednje je razvidno iz potrdila, ki ga električno podjetje da vsakemu odjemalcu, ko poravnava račun za porabljeni tok. Poraba toka za februar, marec in april se razume kot tista, kakršno bodo izkazovala potrdila za vse tri omenjene mesece. Za zgoraj omenjeni čas je treba omejiti tudi porabo toka za domačo porabo, kakor so električni kuhalniki, kopalnice, električne peči in podobno. Te zgoraj navedene omejitve pa se ne nanašajo na sledeče vrste porabe električnega toka: A. pri razsvetljevanju hodnikov, B. pri razsvetljevanju javnih prostorov, C. pri porabi toka za vojaške oblasti, kakor tudi za razsvetljevanje poštnih uradov, gasilskih postaj, varnostnih postaj, v zavodih za zdravljenje bolnikov, v sanatorijih in reševalnih postajah, D. pri porabi električne sile v kuhinjah, kopalnicah in električnih pečeh v bolnišnicah, sanatorijih in reševalnih postajah. Kdor bi porabil večjo količino toka kakor ga sme, bo moral za vsako čezmerno kilovatno uro plačati po dve liri kazni, obenem pa bodo elektrarne morale vsak primer kršitve predpisov javiti prefektom, ki bodo smeli po lastni oceni vzeti potrošnikovo dobavo toka največ za pet dni. Določila o omejitvah porabe toka se pa ne nanašajo na Sicilijo, Sardinijo in otoško Italijo.

Moderni hotel z vsem udobjem.

grob našega ljubega Gospoda Jezusa Kristusa ter je bilo vse pripravljeno tako dragoceno in z najlepšimi podobami in simboli, je končno papež s strošnega nadzidka cerkve sv. Petra izobčil krivoverce, nato pa se je začelo umivanje nog apostolov. Ti so bili vsi belo oblečeni, z belimi baretami in čevlji na razporek. V platnu, s katerim jim je papež brisal noge, je dobil vsak zavitega nekaj denarja. Po končanih običajnih ceremonijah je šel papež v palačo, sledili so mu apostoli, ki so bili takoj nato bogato pogosteni. Nj. Svetost papež sam jim je stregel, nalival in nudil, nasproti je bila prižnica, s katere so jim čitali. Po pogostitvi jih je papež blagoslovil in jim rekel: »Ite in omnem terram«. Med njimi so bile različne narodnosti: Španci, Francozi, Italijani, Poljaki. — Na veliki petek pa so si ogledali naši popotniki številne procesije, ki so se pomikale k sv. Petru. Vsaka je bila sprejeta z zvonjenjem velikega zvona, vsaki je pokazal monsignor sulico, s katero je bila prebodena Kristusova stran ter velik kos sv. križa in potni prt sv. Veronike. Tudi na veliko soboto je bilo mnogo procesij, najbolj veličastna in najlepša je bila španska procesija. Pri vseh so streljali z velikim topom.

Španska procesija je postavila na Piazza Navona dva velika odra, na enem je stal »Jesus resurgens a mortuis«, na drugem »Naša ljuba Gospa«, na obeh odrih so bile obsežne svetilke, kakor je bil sploh ves trg bogato okrašen. Na stebrih je bilo mnogo smolnatih ponev, v sredi gradb z umetnim ognjem, s štirimi lepimi stolpi, na njih. vsakovrstna godba, takoj zraven lep steber s krasnimi raketami, takoj nasproti pa oltar, dasi iz papirja, vendar nenavadno umetno izdelan, lepo pozlačen in posrebrn. Tja so prenesli Najsvetejšo z največjo slovesnostjo in pobožnostjo, v spremstvu španskega poslanika in mnogih drugih kavalirjev. Tu so po petju Te Deuma zažgali umetni ogenj, kar je trajalo do belega dne. Na velikonočno nedeljo so stre-

Kdo bo državni prvak?

Državno nogometno prvenstvo postaja vedno bolj zanimivo. Zmagovita Roma je naletela v nedeljo na izvrstno razpoloženo enajstorico Juventusa in je morala pustiti v Turinu obe točki. Na strani Juventusa je bilo nič manj kot 33.000 gledalcev, ki so moralno podpirali svoje moštvo. Sedaj, ko ima Roma samo še točko naskoka, postaja med vodilnimi klubi vedno večja gneča. Verjetno je, da si bo Roma v nedeljo spet opomogla — na lastnih tleh bo igrala proti Genovi, še bolj verjetno pa je, da si bodo Benečani in Turinci osvojili kar obe točki. Prvi bodo igrali z Napolijem, drugi pa z Livornom. Lahko se zgodi, da se bo položaj na vrhu spremenil že v nedeljo. Na vprašanje, kdo bo letos zmagal v državnem prvenstvu, bi lahko odgovorili le to, da so po zadnjih dogodkih izgledi za Romo, Venezijo in Torino precej izenačeni.

Za prijatelje nogometa objavljamo spet razpredelnico, iz katere bodo razbrali jasno sliko o stanju po 18. kolu.

Roma	18	9	7	2	28	12	23
Venezia	18	9	6	3	23	13	24
Torino	18	9	6	3	26	20	24
Genova	18	6	8	4	29	19	20
Juventus	18	8	4	6	30	26	20
Lazio	18	6	7	5	33	25	19
Bologna	18	7	3	8	30	24	17
Atalanta	18	7	3	8	26	24	17
Ambrosiana	18	4	9	5	23	24	17
Liguria	18	6	5	7	28	33	17
Triestina	18	4	8	6	17	21	16
Livorno	18	5	6	7	23	34	16
Fiorentina	18	5	5	8	26	35	15
Milano	17	6	2	9	31	29	14
Napoli	17	4	6	7	17	27	14
Modena	18	3	5	10	12	36	11

Spored prihodnje nedelje bo tale:

Firenze: Fiorentina: Lazio: Genova: Liguria: Ambrosiana: Turin: Torino: Livorno: Trieste: Triestina: Modena: Benetke: Venezia: Napoli: Bergamo: Atalanta: Bologna: Milan: Milano: Juventus: Rim: Roma: Genova

Velikopotezni predpisi za športno vzgojo francoske mladine

Jean Borotra, ki je pred letom in pol prevzel vodstvo francoskega športa, je dosegel v kratkem času naravnost sijajne uspehe. Zajel je ogromno množice francoske mladine, katero je navdušil zlasti za lahko atletiko in za plavanje. Že v prvem letu se je prijaviло k mladinskim tekmam okrog 500.000 športnih naraščajnikov!

Jean Borotra se je dobro zavedal, da mora ubrati velikopotezno pot, če hoče doseči velike uspehe. Najpreje je izdal predpise, ki nalagajo mladini, da se uri v temeljnem športu — lahki atletiki. Tako mora doraščajoča mladina gojiti teke, skoke in mete, da bi postala bolj krepka. Ker je lahka atletika podlaga za vse druge športe, bo to udeleževanje koristilo tudi kot prva šola za nogomet, tenis, boks itd.

S prostovoljnim športom se razvijajo in krepijo navadno le najmočnejši in najnadarjenejši, to je tisti, katerim je šport najmanj potreben. Nasprotno pa ostajajo izven igrišč slabotni in nepodjetni otroci, za katere bi morala biti športna vzgoja obvezna. Borotra je računal s tem in je odredil, da je telesna vzgoja obvezna. Borotra je računal s tem in je odredil, da je telesna vzgoja za mladino prav tako obvezna kakor je obvezno obiskovanje ljudske šole. Pri programu, katerega je pred-

pisal Borotra za francosko mladino, ni upošteval le običajne šolske telodobe; predpisal je lahko atletiko in obvezne tekme, da bi vzgojil podjetno in stremeko mladino.

Poleg lahke atletike je tudi plavanje na Francoskem obvezno. Pri obveznih športnih izpitih mora vsakdo dokazati, da obvlada plavanje na 25 m. Šlog je poljuben in tudi časa ne merijo. Gre le zato, da se mladina prišili, da se vsakdo nauči plavanja.

Na podlagi izkušenj, katere so zbrali francoski športni uradi pri prvem velikem tekmovalju, katerega se je udeležilo pol milijona mladenk in mladenčev, so letos v marsičem izpopolnili učni načrt in izpitni pravilnik francoskega športnega »brevirja«, kakor imenujejo kratke predpise za telesno vzgojo francoskega naroda. Mladinske tekme bodo obvezne za vsa mladina za moško do 20, za žensko pa do 19. leta. Rok za te tekme je od 1. marca do 31. oktobra. Kdor ne doseže predpisanih mer, lahko potkusi še dvakrat in če pade trikrat, se smatra, da v tem letu ni zadostil športnim zahtevam. Mladina, ki se udeležuje ljudske tekmovanja, je podeljena v razne skupine po spolu in starosti.

Tekmovalni red obsega sledeče panoge: tek na kratko in dolgo progo, skakanje v višino in daljino, suvanje krogle in plezanje po vrvi. O plezanju poročajo, da je delalo preglavice lansketo leto zlasti kolesarjem, ki imajo prešibke roke. Kakor omenjeno, morajo vsi tudi plavati na 25 m. Da dobimo točnejšo sliko o tem, kaj zahteva Borotra od francoske mladine, navajamo mere, ki so obvezne za 18 in 19 letne mladeniče: plezanje po vrvi 3 m brez pomoči nog; tek na 100 m 14,5 sek; tek na 1000 m 3:50 min; skok v višino 1,20 m; skok v daljino 4,20 m; suvanje krogle 5 kg 13 m; plavanje na 25 m. — To je tako zvani minimalni program, katerega mora obvladati vsak zdrav mladenič. Za dekleta so predpisane mere znatno nižje.

Očitno je, da ne gre francoskemu športnemu voditelju za to, da bi vršil pritisk na mladino, da bi dosegla razne rekorde, temveč za to, da se vsakdo bavi s telesno vzgojo vsaj toliko, da ostane zdrav, se navadi plavati in da obvlada najenostavnejše spretnosti.

V hoji na 50 km so tekmovali v nedeljo v Barceloni. Zmagal je Francesco Albese v času 4 ure 49 minut.

Zagrebska Concordia bo poslala svoje nogometno moštvo na Slovaško, kjer bo igralo 14. t. m. proti slovaškemu prvaku SK Bratislavi, dan pozneje pa proti okrepljeni vojaški enajstorici.

EIAR - Radio Ljubljana

Schema della XXVIII lezione, che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben.

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki sledo pouku italijanske po radiu. Italijanske ure so na spretnost ob ponedeljkih, sredo in petkih — vedno ob 19.00.

LEZIONE VENTESIMA OTTAVA

Pronomi personali raggruppati

Dativo: mi, ti, gli, le, ci, vi, si. — Accusativo: io, la, li, lo, me, la, me li, me li, me li, me li (me lo manda); me la manda; me la mandati; me li mando; per mandarmeli;

te lo, te la, te li, te lo, te na (te lo presto);

cielo, gliela, glieli, gliele, gliene (glielo rendo);

per renderglielo;

ce lo, ce la, ce li, ce le, ce ne (ce lo offro);

ve lo, ve la, ve li, ve le, ve ne (ve lo regalò);

se lo, se la, se le, se ne (se lo prende).

Questi sono i libri che avete scelto? Ve li mando a casa. — Giovanni mi portò la notizia: gliela diedero all'uscire della scuola. — Prestami il tuo dizionario: te lo restituisco subito. — Gliel'ho detto e ripetuto tante volte: ma non ha mai voluto ascoltarli. — Fanno una commedia di Goldoni; non ne ricordo il titolo, ma me ne hanno parlato molto bene. — Il tuo nipote, ora profugo, ha bisogno di scarpe; devi comprargliene tu. — Gli ho prestato cinquanta lire, e ora non vuol restituirmele. — Forse Pietro lo sa: vado a domandarglielo. — Intanto comprami un giornale e portamelo. — La bimba coglieva more e se le mangiava. — Avete con voi la lettera? Mostratela! — Hai voluto sapere la verità, e te l'ho detta tutta. — Tu me l'hai detto, e ora fingi di ignorarlo. — Che belle violetti! Volete comprarmene un mazzolino? — Ho dimenticato i miei guanti: me li hai portati? Eccoteli. — Se volete qualche lettera di raccomandazione, ve la do volentieri. — Vi presento mia sorella e ve la raccomando. — Non so più dove l'ho già incontrata. Io invece me ne ricordo benissimo.

Esercizio

Sostituite alle parole stampate in grassetto le forme convenienti dei pronomi personali deboli: Essa ti salutò la vita. — Voi, così sinceri, dovete dirmi la verità. — Non ha mai voluto perdonargli le sue offese. — Dalle un bacilo. — Non vi hanno dato la notizia? — Le ho scritto una lunga lettera. — Si è già pentito della sua leggerezza. — Ti do la mia parola. — Chi vi ha tradito questa lettera? — Non parlatmi di queste cose! — Datemi una dozzina di uova! — Ecco vi una dozzina di uova. — Le ha detto mille bugie. — Vi credo noma abbastanza onesto per affidarvi i miei affari. — Gli ho detto francamente la mia opinione. — Ci ha chiesto un consiglio. — Ricordati delle mie parole!

lep umetni ogenj, ki je predstavljajal grb španskega kralja, iz vodnjaka pred palačo pa je teklo belo in rdeče vino brezplačno za ljudstvo.

Procesijo, ki se vrši le vsakih 25 let, so videli naši popotniki 2. julija. Sla je iz dominikanskega samostana Minerne, nad 1000 oseb je nosilo v rokah velike bele sveče, med njimi 150 mladih deklet; 11 od njih, ki so hotele postati nune, je nosilo bele vence in šopke. Ta procesija je kazala tudi 15 misterijev v lepi obliki. Nato Jurč opisuje sedem cerkev: sv. Petra, St. Johannis Lateranensis s palačo, St. Pauli, St. Mariae Maggiore, St. Laurentii, St. Sebastiani in St. Crucis in Jerusalem, nato še cerkve v Collegio Romano, Al Gesù, Alla Madonna, Alla Madonna del popolo in Ara Coeli kot posebno znamenito. Nadalje opisuje najodličnejše palače in razne znamenitosti, starine itd. v večnem mestu. V Vatikanu opisuje svetovnoznano knjižnico z 834.000 knjigami, ki jo podrobno opisuje in pravi: »Niti noben kardinal, kdor koli bi bil, ne sme od tod nobene knjige vzeti s seboj domov, temveč, če hoče študirati, stori to lahko notri, za to so tam posebne mize. Po ogledu vsega smo se prav prijazno zahvalili. Njegovo posebno občudovanje je vzbudila v Sikstinski kapeli Michelangelova »Poslednja sodba«, »kakršne umetnine ni v Rimu niti nikjer drugod. Nič manj se ni čudil lepotam in zakladom v palačah Farnese, Borghese, Ludovisi itd. Iz rimske okolice opisuje Jurč najbolj Tivoli z vsemi njegovimi posebnostmi in z umetno ureditvijo, zlasti glede sijajnih in čudovitih vodometov. Potem ko so si popotniki tudi tukaj vse natančno ogledali, so šli v gostilno, in »ker je bil baš postni dan — pripomni naš baron — smo dobili posttrvi, ki so v Italiji zelo redke. Ko so obiskali še Albano, Frascati in Belvedere, so se poslovili od Rima in se obrnili proti Napoliju.

(Dalje)

Francesco Perri277

Neznani učenec

Žgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

Nakrat se je zaslislal topot od vseh strani in kmalu nato se je na desni prikazal minipiel germanških konjenikov. Pred njimi je šel nekdo, ki je nosil baklo, a še štirje drugi konjeniki so prišli od leve. Nekateri so imeli k sedlu privezano neko culo.

Mikol se je zdrnila, zavzdihnila in se stienila k Eleazarju. Spoznala je, da so cule človeške glave, za lase obešene k sedlu. Zdelo se ji je da je v spačenih potezih groznih trofej; vendarle prepoznala obraz tega in onega izmed svojih tovarišev.

Medtem sta obe krčeli prodirali z baklami v rokah in vzklikali. Ne skrili se ni bilo več mogoče niti ubežati obkolitvi.

Mikol je opazila Eleazarjevo roko, ki je iskala njeno in jo stienila v obupno znamenje vzajemnosti poslednjih ur. Ni jima kazalo drugega, ko junaško umreti. In v tej stiski eta si dala besedo, da umrta, vredna drug drugega.

Ko je izpuštil njeno roko, ji je vzel z ramena lok, nastavlil puščico in jo sprožil proti krčeli, ki je prihajala z desne. Trenutek nato je bakla padla; germanški legionar, ki jo je nosil, je vzkliknil in se, zadet v vrat, zgrudil na tla.

Krdelo se je ustavilo in zaslislal se je grmeči glas Trikongijev.

»Stojte in križte se s štiti!« je ukazal in skočil s konja, da bi najprej pobral baklo, ki se je kadila na tleh.

Medtem ko se je sklonil in pobiral baklo, je prižvižgala druga puščica in nad njegovim hrbtom zadela v bok konja, ki ga je držal za vajeti.

Konj se je vzpel na zadnje noge in zarezgal. Med krčelom je nastala nekaka zmeda.

»Stojte!« je ponovil Trikongius z grmečim glasom. Vzravnal se je, dal pobrano baklo najbližjemu vojaku, odvrgl vajeti in, krijoč se s štitom, pogumno prodiral.

Vojaki so se umaknili med drevje, da bi ne bili tako na strel, a Eleazar je kar naprej izza nekega debela pošiljal puščico za puščico in zadel nekega legionarja v rame ter še drugega konja naravnost v prsi, da je potrgal vajeti in zdirjal po gozdu, vse pod seboj drobeč. Tedaj je na desni eden izmed vojakov, ki je ob kadeci še svetlobi bakle opazil rdečo haljo Eleazarjevo, zaklical:

»Tu je, tu je Jud! Dva eta!«

Istočasno je zažvižgalo proti dvojici kopje in zadelo Eleazarja med pleča, ko se je pripognil, da bi se enkrat napel lok; prišlo mu je za dobro ped skozi prsi. Padel je na obraz.

Mikol se ni zbegala. Pobrala je lok, se oslonila z enim kolenom na hrbet padlega in se pripravila, da bi sprožila, a že so jo obkrožili in jo pobili, preden je mogla vzklikniti.

Ko se je Trikongius padlima približal, je eden izmed legionarjev prijel Mikol za lase, ji pridvignil glavo, jo strahoma gledal in ugotovil, da je ženska.

»Amazonka je,« je rekel prestrašen, »a ukazano nam je bilo, da je ne ememo ubiti!«

»Da,« je zamrmral Trikongius, a v njegovem glasu je bilo čuti divje zadošenje nad tem, kar se je zgodilo, »povelje je bilo, da bi ji prizanesli, a... noč je... nihče izmed nas ni kriv. Truplo odnesemo poveljniku.«

»Kdo ve,« je nato še dostavil, »zakaj neki je hotel priznati tej zveri? Nemara zato, ker je bila ženska.«

»Poglej, kako je bila lepa,« je opozoril neki drug legionar. »Zdi se, kakor bi bila lovka Diana.«

Mikol obraz je ohranil še ves čar nekdanje lepote, čeprav so bile njegove poteze od strahu emrtnega boja razvlečene in je imela odprte oči in je bil grozeč. Skozi njeno raztrgano haljo je na več mestih curkoma tekla kri.

»Sicer pa je ob avojem tovarišu hrabro umrla z orožjem v rokah. Slava ji,« je še rekel Trikongius.

Potem se je nagnil k drugemu mrtvцу in si ga ogledal. Spoznal ga je tako.

»Eleazar je, glavar tolpe...« je rekel. »To pot se je pa je dobojeval za Mesijaj!«

Pokleknil je na štiti, potegnil meč in mu z enim mahom odelal glavo.

»Daj mi svojo ga konja,« je ukazal enemu izmed legionarjev, »in prevzemi v varstvo mojega, ki je ranjen!«

Eleazarjevo glavo je obesil za lase k sedlu, potem pa je naložil konju na hrbet še Mikolino truplo in zajahal. Krdelo se je nato podalo k Dolini globov, kjer se je že oglašila bojna tromba, da bi se zbrali. Borba v gozdu je bila končana. Tudi mnogi vojaki so imeli pripete k sedlu glave gorečnikov.

13.

Ko je prišel Trikongius s svojo centurijo, je bil eskadron skoraj ves na mestu; ranjencev je bilo malo in Mark Adonij je poslušal poročilo centurija Kornelija. Pred njim so sredi grmčija zložili vojaki kakih petdeset glav na kup, na katerega so devali še kar naprej nove.

»Jetnikov nismo nič zajeli, gospod,« je rekel centurion, »a mislim, da se je le redko komu posrečilo uiti. Razsekali smo gordijski voz.«

Marko ga je stoje razmišljeno poslušal in neprestano drgetal, kakor bi imel mrzlico. Razburjenje zadnjih dni ga je zdelo in čutil se je neznan.

sko zmučenega. Jeza ga je minila in od njegove želje po maščevanju je ostal samo žalosten pepel, občutek brezupnosti in čuden nemir, ki ga je tlačil ko mora. Mislil je na Jezusove besede in spoznal da mu maščevanje ni pripravilo nikakega veselja.

Vsemu temu se je pridružila še neznoeno grozna skrb za mater. Ob prihodu slehernega legionarja, ki je skočil pred njim s konja in vrzel novo glavo na kup, se je bal, da bi zagledal glavo judoveke amazonke, katere skrivnosti ni nihče poznal. Mislil, da jo je kdo izmed vojakov v temi ubil, ga je zgrozila in zabebla do kosti.

Težko je čakal Trikongija in njegovega poročila, da tudi na oni strani gozda niso videli amazonke. In Trikongius je prišel. Ko je bil kakih deset korakov pred poveljnikom, je skočil s konja, odpel Eleazarjevo glavo s sedla in se približal, držeč konja za brzdo.

»Glej, gospod, največja trofeja dneva — Eleazarjeva glava!«

In jo je držal proti Marku Adoniju.

Marko je ni niti pogledal. Zgrozil se je in kakor uročen gledal na konjev hrbet, s katerega sta viseli mrtvo dve roki in glava, pri kateri ni bilo videti drugega ko dolge, do tal padajoče črne lase, ki so zakrivali obraz.

Oledenel ob grozni slutnji, je Marko Adonij vprašal z zamolklim glasom:

»In ta, kdo je?«

Pokazal je na truplo, ki je viselo s hrbta.

»Gospod,« je odgovoril Trikongius in vrget na kup Eleazarjevo glavo, »tvoje povelja se ni sem ogel držati. V temi je nismo spoznali in smo ubili tudi amazonko.«

Stopil je h konju, vzel mrtvo v naročje in jo pokazal:

»Tu je, gospod!«

Muzej indijanskih strupov

Kdo od nas v mlajših letih ni bral napetih indijanaric in komu se niso izžili lasje ob posipovanju in uporabljanju raznih strupov, s katerimi so Indijanci pošiljali na drug svet svoje žrtve! Posebno poglavje so imeli ti strupi še v raznih kriminalnih romanih.

Javnost se je na podlagi omenjenih romanov in drugega čtiva vedno bolj zanimala za te strupe, ker o njih do tedaj ni vedela sploh nič ali pa prav malo. To polje je začel malo bolj študirati meksikanski zdravnik in znanstvenik dr. Reco, ki je tekem več desetletij prehodil do tedaj še malo znana južnoameriška področja. O svojih ugotovitvah je izdal posebno knjigo, v kateri pripoveduje, da zna nekatera južnoameriška indijanska plemena pripravljati najrazličnejše vrste strupov.

Med strupe, ki jih je ugotovil dr. Reco, spada v prvo vrsto strup, ki ga domačini imenujejo »napoi pozabec«. Domačini ga pripravljajo iz rastline sinikuli. Človek, ki protovoljno ali neprostovoljno vzame ta strup, zgubi sploh vsak spomin na preteklost in sedanjost, pred njim pa obudi vse slike iz najnežnejše otroške dobe. Delovanje strupa je tako močno, da človek več ne ve za svoje ime in sploh ne more več poznati svojih znancev. Nesrečnik, ki je použil ta strup, je izključno navezan na svojo okolico. Sam si sploh ne more in ne zna pomagati. Podobno, toda samo še hujšo reakcijo povzroči »sorođen strup«, ki ga pripravljajo iz rastline ololuliki. Človek, ki je popil to strupeno pijačo, izgubi vsako voljo, vsako mišljenje in samostojnost. Postane top

in brezbrizen za vse. Brez volje se podvrže vplivu vsakogar in odkrito odgovarja na vsa vprašanja. V kategorijo teh strupov spada tudi ljubavni napoi »ayahujasca«. Ta strup sam na sebi ni življenjsko nevaren. Človeka spravi v stanje neke pijanosti in spolne razdraženosti. S tem pa seznam strupov še ni izpolnjen. Tamošnji domačini namreč poznajo še celo vrsto drugih strupenih pijač. Tako pripravljajo strup tudi iz neke vrste kakti. Po tem strupu prevzamejo človeka najrazličnejše halucinacije. Pred njegovimi očmi se grmadijo razne pestre slike in dogodki. Domačini ga imenujejo »napoi norosti«, ker je dejansko po zaužitju tega strupa ob gledanju strašnih slik več ljudi že tudi znorelo. Najstrašnejši strup tamošnjih domačinov je pa pijača, ki jo domačini imenujejo »Ksoni Kshute«. Dr. Reco mu je dal ime »steklena krsta«. Človek pade po njej v omrtvične krče in dobi občutek nastopajoče smrti. S to pijačo zastrupljen človek takoj otrpne in nekako umre za zunanji svet, ohrani pa zavest in lahko opazuje vse stvari in dogajanje okoli sebe. Strup deluje več dni. Zato je ta strup eden najnevarnejših strupov, ki jih svet sploh pozna in je bilo z njim zastrupljenih bogve koliko ljudi. Nevarnejši je tem bolj, ker v krajih, ki jih je prehodil omenjeni znanstvenik dr. Reco, tamošnji domačini mrtveca pokopujejo že nekaj ur po nastopu smrti.

Dr. Reco je vse te strupe tudi zbral v svojem muzeju, ki ima vedno zelo veliko obiskovalcev.

Kometi ali zvezde repatice

V poslednjih tednih smo dvakrat slišali o odkritju zvezde repatice. Nič ne vemo, ali je šlo obkrat za eno in isto repatico, ali sta bili to dve različni. Zazdaj sta nemara vidni samo za daljnogled v zvezdarnah, a mogoče bo prej ali slej tudi velika množica sodobnikov mogla uživati s prostim očesom prikazen na nebu, če se bo ta ali drugi komet bolj približal soncu. Prav nič nenavadnega ni to, da so odkrita taka nebesna telesa. Ker je pač več tisoč repatic, ki se po podolgovati eliptični progi gibljejo okrog sonca, in je pod njimi mnogo majhnih oblakov kozmičnega prahu, ki se jih tudi z najboljšimi daljnogledi ne da videti, je lahko umevno, da jih vsako leto ne »odkrijejo« več ko tri, štiri ali pet.

Včasih je bil pojav zvezde repatice na nebu za lahkoverne ljudi, posebno še v času vojne, pomen strahu in groze. V njih so videli znak za nastopenje nadzemskih sil in pričakovali so raznovrstne nesreče, tako draginjo, potres in kugo. V teh časih pa dobro vemo, da niso kometi nič drugega kakor skupine kozmičnega prahu, ki se začno svetiti po prihodu v bližino kakve vetje zvezde. Prav nič posebnega ni na njih in nič takega, kar bi nas lahko vznemirjalo. Znanstveni svet že vnaprej ve, kdaj se bodo repatice spet pojavile in

vse se dogaja prav neravno. Čudovito na njih je le to, da se tako lepo svetijo in da jih kot lepo prikazen na nebu lahko občudujemo.

Kačje meso — sredstvo za pomlajevanje

V zadnjem času so učenjaki ugotovili, da kačje meso kot prehrana res da ni najbolj tečno in okusno, da je pa vendar v gotovem pogledu zelo koristno za človeško telo. Predvsem človeka pomlajuje. Tako imajo v Tokiu okoli 200 trgovin, v katerih lahko kupiš kačje meso za pomlajevanje, ki je različno pripravljeno. Ponekod ga prodajajo tudi spremenjenega v pijačo. Najbolj znano in razširjeno je »kačje žganje«, ki ga pripravljajo na dva načina. Navadno kačje meso zmeljejo in zdrobe v prah ter ga zmešajo z alkoholom, ali pa enostavno kačje meso polože v alkohol, ki nato prevzame vse hranljive lastnosti kačjega mesa.

Na sodišču.

Sodnik: »Zalotili so vas ravno v trenutku, ko ste potiskali svojo roko v žep tega-le gospoda.«

Obtoženec: »Res je, gospod sodnik. Tega dne je pa tudi bila strašna zima.«

Malioglasil

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1,—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Kuharico

samostojno in varčno takoj sprejmemo k dvema gospodom. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod: »Samostojna gospodinja« štev. 1461. b

Iščem dekle

pridno in pošteno, za vsa hišna dela, lahko je tudi začelnica. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1464. b

Torbarje in sedlarje

za fine galanterijske izdelke sprejemem v službo. Ponudbe na glasni oddelek »Slovenca« pod: »Usnje« štev. 1450. b

Kupimo

Kupim štedilnik

majhen ali srednje velikosti na dva cilindra — prenosljiv. Ponudbe upr. »Slovenca« pod: »Štedilnik« št. 1437. k

Pisalni stroj

praktičen, dobro ohranjen ali malo rabljen — kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: Pisalni stroj štev. 1439. k

Cunje

za umivanje strojev kupuje litografija Čemažar, Igriška 1. k

Prodamo

1 a »Biondo«

pomaranče v košarah po ca. 17 kg napr. daj na Janzečevi cesti št. 13 po 4,70 lir za kg. Kličite telefon št. 27-14.

Fige in brinje

ima stalno na zalogo po najnižji ceni trvdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Aškerčeva ulica 1. l

Živali

Še nekaj prašičev

za rejo takoj oddamo po ugodni ceni v Marjanišču na Poljanski cesti. j

Berite

Slovenca

in oglašujte v njem!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.30

Najbolj priljubljena igralka Alida Valli in Amadeo Nazari v odlični romant. komediji

Neopravičena ura

KINO MATICA - TEL. 22-41

Znameniti in priljubljeni Charles Langhton v filmu

Potepuh z otoka

KINO UNION - TEL. 22-21

Izredno lep film zvestega tovaršstva in požrtvovanja

Dva tovariša

po romanu P. Lorenzina — Gino Cervi, Evi Mattioli, Mino Doro, Luisa Ferida

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Dijaki

Reven dijak

išče zajtrk (zastonj) pri dobroščni družini ali pa ustanovi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1448. r

U najem

Trgovina

z mešanim blagom (tudi manufaktura) srednje velika, zelo dobro obiskana, na promet, točki, se pod ugodnimi pogoji odda z inventarjem in zalogo ali brez. Promet do 150.000 lir mesečno. Ponudbe z navedbo razpoložljive gotovine in prakse na upr. »Slov.« pod »Bodočnost« št. 1456. k

Knjige

Kupim knjigi:

Belle: Sadjarstvo, in Pirčeve smarnice, Skrivnost trpljenja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Knjiga« št. 1438. k

Oporoka osmih bojnikov

Hammond je polkovnika Westfalla kmalu našel v knjižnici, kjer je ves zamaknjen bral knjigo, katero pa je takoj odložil, ko je Hammond pristopil. Polkovnik Hammonda vprašujoče pogleda.

»Ali vas smem nekaj vprašati, gospod polkovnik?« ga ogovori Hammond.

»Le kar vprašajte, prosim!«

»Med svetovno vojno ste brčkone bili pri istem polku kakor lord Finsbury?«

»Bil — do januarja 1918. Takrat je lord bil prestavljen k divizijskemu štabu. Posihmal sva se le še redkokdaj videla.«

»Ali je iz rodovine lorda Finsburyja še kdo drugi bil na fronti?«

»Seveda — lordov bratranec, ki je padel pri Perronnu, in njegov nečak.«

»Nečak še živi?«

»Se.«

»Tukaj na Angleškem?«

»Na otoku Borneo ima plantažo ter je postal holandski državljan.«

»To je pa čudno!«

»Kaj je čudno?«

»No — mislim pač, da ni vsakdanje, če si mlad Anglež iz dobre rodovine kupi plantažo, in sicer ne kje v kaki angleški koloniji, nato pa postane še državljan kakke tuje države.«

»Morda res ni vsakdanje, vendar je mogoče, da mu je sam otok Borneo bil tako všeč.«

»Tudi to bi bilo mogoče. — Ali je mladi mož med vojno bil pri istem polku kakor lord?«

»Bil. — Sicer mi pa kar naravnost povejte, prosim, kam merijo vaša vprašanja. Kaj prav za prav hočete izvedeti?«

»Upam, gospod polkovnik, da me nimate za radovedneža, ker tako vprašujem?«

»Nikakor ne, ker vas imam za razumnega moža.«

»Hvala vam, gospod polkovnik. Izvedel bi rad nekaj čisto določnega. Morda je tisto, kar bi rad dognal, brez vsakega pomena, morda pa mi pokaže sled za dvojnimi morilec!«

Polkovnik Westfall Hammonda zažuden pogleda.

»Mislim sem, da se s to stranjo te zadeve vi sploh ne pečate, gospod Hammond. Ali mar ne delate za Lloyd?«

»Pač, pač, gospod polkovnik! In tudi denar cenim kot potrebno zlo, ki naj človeku pripomore do dobrin tega sveta. Dam vam pa svojo besedo: Rad se odrečem tistih šest tisoč funtov, če se mi le posreči razkrinkati tega hladnega in zverinskega morilca.«

»Tako naziranje vam je le v čast, gospod Hammond. — Vendar nikakor še ne uvidevam, koliko bi vam v tem jaz mogel biti v pomoč.«

»Saj še niti sam ne vem, ali mi boste mogli kaj pripomoči, gospod polkovnik. Vendar moram vprašati: Ali vam je znana neprijetna afera, ki se je zadnje vojno leto zgodila na fronti in ki je vanjo bil zapleten lordov nečak?«

Polkovnik malo pomisli.

»Odkod vam to vprašanje, gospod Hammond?«

»Enemu izmed gospodov se je med zastilovanjem zareklo, drugo pa sem potem sam na pol uganil. Trdno se namreč poprimem, kadar dobim kaj takega, kar bi mi moglo dati kakikaj opore.«

Polkovnik Hammonda resno pogleda: »Zaupam vaši besedi, če pravite, da je odgovor na to vprašanje zelo važen, da se pojasni zločin. Lord Finsbury je bil moj najboljši prija-

telj. Če morem kaj pripomoči, da razkrinkate njegovega morilca, se več ne čutim dolžnega molčati, kakor sem bil doslej dolžan zaradi lorda in njegove rodovine.

Prav imate. Lordov nečak se je bil res zapletel v sila mučno zadevo. Kratko povedano, je bilo takole: Mlad častnik, ki njegovo ime ni važno, je dobil povelje, naj s tremi možmi dožene, ali je ta in ta gozdček zasadel sovražnik. Povelje je bilo izdano nekaj ur pred nočjo, poizvedovanje pa naj bi se začelo šele v popolni temi. Med tem pa se je tisti mladi častnik tako opil, da niti stati ni več mogel. Zato je njegov prijatelj — lordov nečak — v nasprotju z vojaškimi določili namesto njega odšel na patroljo. Tja grede pa je zašla granata, ki je padla blizu njih, ubila vse tri vojake. Lordovemu nečaku se ni nič zgodilo. Čeprav je bil samo še sto metrov od gozda, se je obrnil in divje pribežal nazaj. Mladenič je bil sicer vsekdar pogumen ter nikoli ni pokazal količjak strahopetnosti. Tistokrat so mu pač živci popustili. Skril se je tam, kjer je njegov prijatelj pijan ležal na tleh, ter tam ždel do jutra.

To se je kajpada razvedelo. Toda oni mladi častnik je samega sebe dolžil te nesreče ter je vso odgovornost sam prevzel. Zato je bilo uradno rečeno, da je pobegnil on, ne pa lordov nečak. Kasneje pa so vendarle začeli o tem govoriti, ker je lordov sluga z važnim obvestilom bil poslan v osredje, kjer pa je namesto nečaka dobil njegovega pijanega prijatelja.

Lorda Finsburyja je vse to strašno razkačilo. Ko bi se bila vsa resnica razvedela, bi bila njegova rodovinska čast grdo omadeževana. Zato je velel svojemu nečaku, naj izstopi iz armade ter se izseli na Borneo.

To je vsa zgodba, gospod Hammond. Vi ste

prvi človek, ki ste jo slišali iz mojih ust. Upam pa, da vam bo to pripomoglo razkriti prijateljevega morilca.«

»Ali oni drugi častnik še živi, gospod polkovnik?«

»Ne vem, poslej ga nisem več videl.«

»Iskreno se vam zahvaljujem, gospod polkovnik! Resnično mislim, da bo to vaše sporočilo odločilno pomagalo pojasniti ta zločin.«

»To me bo močno veselilo, gospod Hammond.«

»Menim, da bo vas še bolj veselilo, če vam povem, da bi tudi vaše življenje bilo v največji nevarnosti, ko bi na moja vprašanja ne bili odgovorili.«

»Moje življenje — kako pa naj to razumem, gospod Hammond?«

»Če je moja teorija prava, bi bili vi najbrž že v letu dni umorjeni po roki istega morilca!«

XXI.

Hammond naglo odpre vrata in veže in se z vso silo zaleti v sira Henryja — tako se mu mudi.

»Oprostite mi, sir Henry. Sem bil nekoliko prenegel — kaj ne?«

»Kaj bi tisto, gospod Hammond. Vaša naglica bi k večjemu pomenila, da se približujete razjasnitvi te strašne žalostre?«

»No, vsekakor sem se rešitvi že precej približal. Povejte mi še enkrat, sir Henry, ali res ni nobenega dvoma, da je umor bil izvršen od treh petdeset do štirih deset?«

»Svoj zdravniški ugled vam zastavim, da čas drži.«

»Hvala, sir Henry! To je namreč odločilno važno. Na evidenje!«